

XDP

1918-yil
21-iyundan chiqa
boshtagan

№30, 2023-yil
9-avgust,
chorshanba (32.776)

Barchaga g'amxo'rlik – davlatning burchi

O'zbekiston ovozi

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

«CENGIZ HOLDING»
КОМПАНИЯСИ
ЎЗБЕКИСТОНДАГИ
БИЗНЕСИНИ
КЕНГАЙТИРИШ
БЎЙИЧА ЯНГИ
РЕЖАЛАРИНИ
ТАҚДИМОТ ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 8 август куни Туркияning «Cengiz Holding» компанияси бошқаруви раиси Мехмет Женгиз бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Украшувда ўзаро манбаатли ҳамкорликни янада кенгайтириш, шу жумладан, мамлакатимиз иктисадиёти тармоқларини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича яўшма лойихаларни амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди.

Таъкидлаша жоизки, Туркияning етакчи кўп тармоқли холдинг иштирокида Ўзбекистонда иккита лойиха муввафқияти якунланди – Тошкент ва Сирдарё вилоятларида умумий қуввати 460 мегаваттли замонавий электр станциялар ишга туширилди.

Украшув чорига давлатимиз раҳбарига ушбу энергетика обьектларининг кўрсаткичлари тўғрисида батафсол ахбордан берилди.

Бундан ташкири, Президентимиз Жиззах вилоятида қуввати 500 мегаваттдан зиёд бўлган яна бир электр станция қурилишига старт берди.

«Cengiz Holding» компанияси томонидан умумий қиймати 5 миллиард доллардан зиёд бўлган янги лойихаларни амалга ошириш режалари тақдимот қилинди.

Автомобиль йўллари ва туннелларни модернизация қилиш ва қуриш, геология-қидирув ишларини бажариш ва истикболли фойдали қазилма конларини ўзлаштириш, энергетика инфраструктурасини давлат-хусусий шериклик шартларида бошқариш шундай лойихалар жумласидан.

Ўзбекистон етакчиси туркиялик инвестор иштирокидаги истикболли лойихаларни тез фурсатда тайёрлаш ва тўлиқ амалга ошириш юзасидан топшириклар берди.

ЎзА.

«ЎЗБЕКИСТОН – 2030» СТРАТЕГИЯСИ

Болаларни мактабгача таълим ва тайёрлов гурухлари билан қамров даражасини 100 фоизга етказиш белгиланган.

ҒАМХЎРЛИК ВА ЭЪТИБОР

Ўзбекистон ХДП Урганч туман кенгashi ҳамда "Баркамол авлод" болалар мактаби ҳамкорligida "Мehr улашайлик!" лойихаси доирасида имконияти чекланган, кам таъминланган оиласларнинг фарзандлари ҳамда тўғрак аъзолари иштирокида тадбир ўтказилди.

Тадбирда ўқувчиларнинг қизиқишлиари доирасида қизиқарли саволлар, викториналар ташкил қилинди.

Ўз мухбиримиз.

КОСОНЛИКЛАР ФАЙРАТ-ШИЖОАТИ ЮКСАЛИШГА ҚАНОТ БЎЛМОҚДА

ИЧИМЛИК СУВ НАРХИ НИМАГА ОШЯПТИ?

4-5 САҲИФА

6 САҲИФА

ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ | 2030

"ЎЗБЕКИСТОН – 2030" СТРАТЕГИЯСИННИГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ:

- I ҲАР БИР ИНСОНГА ЎЗ САЛОҲИЯТИНИ РЎЁБА ЧИҚАРИШИ УЧУН МУНОСИБ ШАРОИТЛАРНИ ЯРАТИШ
 - II БАРҚАРОР ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ОРҚАЛИ АҲОЛИ ФАРОВОНИЛГИНИ ТАЪМИНЛАШ
 - III СУВ РЕСУРСЛАРИНИ ТЕЖАШ ВА АТРОФ МУХИТНИ МУХОФАЗА ҚИЛИШ
 - IV ҚОНУН УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, ХАЛҚ ХИЗМАТИДАГИ ДАВЛАТ БОШҚАРУВНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
 - V МАМЛАКАТНИ ХАВФСИЗ ВА ТИНЧЛИКСЕVAR ДАВЛАТГА АЙЛАНТИРИШ ИШЛАРИНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ
-

Ўзбекистонда энг кўп аҳоли яшайдиган ҳудуд – Самарқанд, энг кам Сирдарё бўлиб қолмоқда

Статистика агентлиги маълумотларига кўра, 2023 йилнинг 1 июль ҳолатига Ўзбекистонда энг кўп аҳоли яшайдиган ҳудуд – Самарқанд вилояти (4 млн 159 минг киши) хисобланади.

Кейинги ўринларда Фарона (4 млн 15 минг киши), Қашқадарё (3 млн 515 минг киши), Андикон (3 млн 354 минг киши) ва Наманган (3 млн 28 минг киши) вилоятлари турди.

Энг кам ўзбекистонликлар яшайдиган ҳудуд Сирдарё вилояти бўлиб, у ерда 905 минг киши истиқомат қилмоқда. Кейинги ўринларни Навоий (1 млн 65 минг киши), Жиззах (1 млн 491 минг киши), Хоразм (1 млн 971 минг киши) вилоятлари ҳамда Қорақалпогистон (1 млн 987 минг киши) эгаллаган.

Лойиҳа — умумхалқ муҳокамасида

ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ДЕМОКРАТИК МАҚСАДЛАР

"ЎЗБЕКИСТОН – 2030" СТРАТЕГИЯСИ ЛОЙИҲАСИ ЖАМОАТЧИЛИК МУҲОКАМАСИ УЧУН ЭЪЛОН ҚИЛИНГАНИДАН ХАБАРИНГИЗ БОР, АЛБАТТА 5 ТА ЙЎНАЛИШ БЎЙИЧА 100 ТА МАҚСАД НАЗАРДА ТУТИЛГАН.

МАЗКУР МАҚСАДЛАР МУҲИМ УСТУВОРЛИКЛАР АСОСИДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ. АВАЛО, ҲАР БИР ИНСОНГА ЎЗ САЛОХИЯТИНИ РЎЁБГА ЧИҚАРИШ УЧУН МУНОСИБ ШАРОИТ ЯРАТИШ ФОЯСИ ИЛГАРИ СУРИЛГАН. БАРҶАРОР ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ОРҚАЛИ АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, СУВ РЕСУРСЛАРИНИ ТЕЖАШ ВА АТРОФ-МУҲИТИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КАБИ АСОСИЙ ЖИҲАТЛАР ҲАМ ҚАМРАБ ОЛИНГАН. ШУНИНГДЕК, ҚОНУН УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, ҲАЛҚ ХИЗМАТИДАГИ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, МАМЛАКАТНИ ХАВФСИЗ ВА ТИНЧЛИК-СЕВАР ДАВЛАТГА АЙЛАНТИРИШ ИШЛАРИНИ ДАВОМ ЭТТИРИШДЕК УЛУҒ МАҚСАДЛАР КЎЗЛАНГАН.

ЯНА БИР МУҲИМ ЖИҲАТИ, ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУЛЛАРИ РОЛНИ ОШИРИШ, ПАРЛАМЕНТ ВА ДЕПУТАТЛАР ВАКОЛАТЛАРИНИ КЕНГАЙТИРИШ СИНГАРИ МАҚСАДЛАРГА ҲАМ АЛОҲИДА ЎРИН БЕРИЛГАН.

СТРАТЕГИЯНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ ВА ИСТИҚБОЛИК ЖАМОАТЧИЛИКНИ БЕФАРҚ ҚОЛДИРМАЙДИ. ФУҚАРОЛАР МАЗКУР ҲУЖЖАТ БЎЙИЧА ЎЗ ФИКР ВА ТАКЛИФЛАРИНИ ЙЎЛЛАШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА. ЎЗБЕКИСТОН ҲДП ФАОЛЛАРИ, ДЕПУТАТЛАРИ ҲАМ ЎЗ МУЛОҲАЗАЛАРИНИ БИЛДИРМОҚДА.

ПАРТИЯДОШЛАРИМИЗ Қўлламоқда

Ўрол ЎРОЗБОЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутати, Ўзбекистон ҲДП
фракцияси аъзоси:

— Стратегия лойиҳасида кучли ижтимоий сиёсатни изчил давом этишига алоҳида эътибор берилгани партиядошларимизни, электораторимиз вакилларини айниқса, кувонтириди.

Келгуси 7 йил ичидаги аҳолини ижтимоий ҳимоя килини тизимининг манзиллариги ва самарадорлигини кучайтириш, ижтимоий хизматлар сифатини ошириш, муҳофозаларнинг барчаси тўлиқ қамраб олинишига ёришиш бўйича аниқ мақсадлар ўрин олгани стратегиянинг партиямиз мақсадларни билан нақдадар ўйғун эканни ифодалайди.

Бунда камбағалликни кескин қисқарти-

риш, аҳоли даромадларини ошириш йўналишида ҳам аниқ тизимли ишлар белгиланмоқда. Мазкур вазифаларни мажмавий амала ошириш учун эса республиканинг барча худудларида "Инсон" ижтимоий хизматлар марказлари фаoliyatini ташкил килиш низарда тутилган.

Шунингдек, муҳофоза нигоронлиги бўлган шахсларни сифатли ва замонавий протез-ортопедия буюмлари билан таъминлаш даражасини 100 фоизга етказиш ният қилинмоқда. Бундан кўринадики, нигоронлиги бўлган шахсларни қўллаш-кувватлаш бўйича янги тизим яратилади. Фуқаролик жамияти институтларининг ҳам роли оширилади.

Тўсикларни бартараф этиш орқали нигоронлиги бўлган шахсларни муносаб иш билан таъминлаш ва самарали бандларни кенгайтиришга йўналтирилган куляй шарт-шароит яратиш орқали уларнинг бандлариги 2 баробарга оширилиши эса инклюзив жамият яратиш борасидаги ислоҳотларнинг самарадорлигига хизмат килади. Чунки бир нигоронлиги бўлган шахснинг бандлариги таъминлансан, нафқат унинг ўзи, балки оиласи ва яқинлари ҳам жамиятнинг фаол аъзосига айланади. Уларнинг иктидори ва кичикдан фойдаланиши ўз навбатида иш берувчи учун янги гозларга йўл очади.

Бандларни таъминлайдиган ёки олий таълимида ўқийдиганлар учун тўсиксиз муҳитнинг яратилиши барча, учун тенг шароитларни ҳосил қиласди. Ўйлаймизки, бу биз истаган ижтимоий тенглик ва ижтимоий адолат тамоийларига хизмат қиласди.

КАТТА ИҚТИСОДИЙ МАРРАЛАР САРИ

Абор ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон ҲДП Марказий Кенгаши
бошқарма бошчари:

— Ялпи ички маҳсулот ҳажмини 160 миллиард долларга ва аҳоли жон бошига даромадларни 4 минг долларга етказиш! Катта марралар...

Бу рақамлар стратегияда белгиланган мақсадларнинг устуворликларидан бўлиб, унга ёришиш учун қандай йўллар орқали бориш билан боғлиқ масалалар алоҳида ётиборга олинган.

Янни, муҳокамага ўйилган стратегия лойиҳасида 2030 йилга кадар юртимиз иқтисолидети ҳажмини 2 баробар ошириши ва "даромади ўртачадан юқори бўлган давлатлар" қаторига кириш мақсад қилинмоқда.

Бунинг учун, табиийки, аҳоли даромадларини ошириш, камбағалликни қисқартиш масалалари бўйича чоралар кўриш муҳим саналади. Янни ўз ўринлари яратиш, ижтимоий ҳимоя тизимини янги босқичга кўтариш ва бу орқали одамларнинг иқтисолид барқарорлигини таъминлашга ёришиш мазкур мақсадлар сари муҳим қадамлардан саналади.

Макроиқтисодий барқарорлик ҳамда иқтисолид ривожланишини энергетика, сув ва инфраузимла ресурслари билан ўзаро боғлиқларни таъминлаган ҳолда, ялпи ички маҳсулотнинг ўртача 7-7 фоиз даражасида ўсиш суръатини сақлаш ҳам белгиланмоқда.

Ўйлайманки, бу борада табиий ресурслардан фойдаланнишда тежкамкорлик, замонавий усусларни кенг ва самарали қўллаш зарур. Шу маънода стратегияда экология, хусусан, сувни тежак бўйича алоҳида йўналиш ўрин олмокда. Умуман олганда, ҳар бир мақсад ва уни амалга ошириш учун қилиниши зарур бўлган ишларни белгилашда ўзаро боғлиқлик ва узвийликка амал ишланаётган тўлақони жорий этиш фоизи илори.

Мисол учун, "яширин иқтисолид"ни қисқартириш орқали солиқ базасини қўшимча кенгайтириш имкониятидан фойдаланиши ёки республикада 17 турдаги давлат монополиясини бекор килиш, ушбу соҳаларга хусусий секторни кенг жалб этиши, давлат тасарруфида фақат магистрал энергия ва транспорт тармоқлари, давлат бошқаруви ва хавфсизлиги билан боғлиқ соҳаларни сақлаб қолишиб масалалар ҳам қамраб олинганти.

Демак, белгиланган мақсадларга эришишнинг ягона йўли ҳар бир соҳа ва йўналишлар кесимида аниқ чора-тадбирлар асосида фаолият олиб боришдан иборат. Бунда ҳар бир масъул стратегияда илгари сурʼилаётган мөъёrlар асосида йўл харитаси ишлаб чиқиши, уни кўркув ёки "бажарилди" белгиси учун эмас, масъулият ва виждан билан бажариши шарт, деб биламан.

Албатта, лойиҳа юртдошларимиз фикри ва таклифлари асосида қабул қилингандан сунг партиямиз ташкилотлари, депутатлик бирлашмалари уни амалга ошириш жараёнларида масъулият билан иштирок этишига вазифаларни белгилаб олади.

Фирдавс ШАРИРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
депутати, Ўзбекистон ҲДП фракцияси
аъзоси:

— Стратегия билан танишиб чиқар эканман, унда қонун устуворлигини таъминлаш, ҳалқ хизматидаги давлат бошқарувини ташкил этиш билан боғлиқ банди кўпроқ эътиборимни тортиди. Чунки бу бевосита биз — депутатларнинг, ҳалқ хизматчиларининг фаолияти билан боғлиқ кириди. Ҳалқ хизматидаги давлат ташкил этиш ва жамоатчилик бошқарувини такомиллаштириш бўйича ислоҳотларни илгари сурʼилган бўлиб, парламент ҳамда маҳаллӣ Кенгашнинг жамият хаётидаги ролини ошириш бўйича мақсадлар низарда тутилган.

Биламизки, бугунги кунда қонунлар ҳуқуқий, корропциявий, гендер каби бир неча экспертиза ҳам жуда муҳим саналади. Шундан келиб чиқиб, тўғри мақсад ва тўғри банд кўйилганини алоҳида ётироҳ этиш керак. Зоро, ҳар бир масалада илмийлик устуворликка эга. Янги Ўзбекистонни барро айтишда Олий Мажлис палаталари ва сиёсий партиялар ролини янада ошириш билан боғлиқ мақсадидан ўрин олган қонунларни илмий экспертизадан ўтказиш ҳажмини 100 фоизга етказиш билан боғлиқ меъёр қонунлар сифати ҳамда натижадорлигига алоҳида аҳамият касб этиди.

Янги таҳрирдаги Конституция билан қонунчилик ташаббуси тақлифи институти кириб келди. Биламизки, унга кўра, фуқароларнинг ҳам қонунчилик ташаббуси тақлифи билан чиқиши мумкинлиги билан боғлиқ масалаларни бирлаштиришни ётироҳ этиш керак. Зоро, ҳар бир масалада илмийлик устуворликка эга. Янги Ўзбекистонни барро айтишда Олий Мажлис палаталари ролини янада ошириш билан танишиб чиқиб, сайловда кўп овозларни ташкил этиш керак. Уларга энг фоизи тақлифи таъсирига овога кўйилган таъсирини ташкил этиш керак. Уларга энг тақлифи сиёсий арбобларни киритишига ҳаракат қилиниши ҳам табий. Депутатликка номзодлар билан танишиб чиқиб, сайловчи улардан биттасига, муйяян бирор бир партия фойдасига танлов қиласди. Ушбу тизим бугунги кунда Австрия, Дания, Бельгия каби ривожланган партияйи тизимга эга бўлган бир қатор мамлакатларда кўлланилади.

Энди айнан ушбу иккисига бирлаштирилган аралаш сайлов тизими ҳам бароиди. Дунён ҳаммамида таъсирига овога кўйилган. Араплаш сайлов тизимининг моҳияти шундан иборати, депутатлик мандатларининг бир қисми ҳукуматнинг барқарор шаклланишига ҳисса кўшадиган мажоритар тизимдам таомилларни бўйича, иккинчи қисми эса пропорционал тизим таомилларни айланыди. **Овозларни тўлиқроқ ҳисобга олиш ва мамлакатдаги сиёсий вазиятнинг ҳақиқий манзарасини айланырди.**

Ижобийлиги шундаки, аввало, аҳоли билан муносабатларни саналади. Шундаки, партияларни саналади. Ўзининг фоилияни ҳам бароиди. Дунён ҳаммамида таъсирига овога кўйилган. Араплаш сайлов тизимининг моҳияти шундан иборати, депутатлик мандатларини бир қисми ҳукуматнинг барқарор шаклланишига ҳисса кўшадиган мажоритар тизимдам таомилларни бўйича, иккинчи қисми эса пропорционал тизим таомилларни айланыди. **Овозларни тўлиқроқ ҳисобга олиш ва мамлакатдаги сиёсий вазиятнинг ҳақиқий манзарасини айланырди.**

Ижобийлиги шундаки, аввало, аҳоли билан муносабатларни саналади. Шундаки, партияларни саналади. Ўзининг фоилияни ҳам бароиди. Дунён ҳаммамида таъсирига овога кўйилган. Араплаш сайлов тизимининг моҳияти шундан иборати, депутатлик мандатларини бир қисми ҳукуматнинг барқарор шаклланишига ҳисса кўшадиган мажоритар тизимдам таомилларни бўйича, иккинчи қисми эса пропорционал тизим таомилларни айланыди. **Овозларни тўлиқроқ ҳисобга олиш ва мамлакатдаги сиёсий вазиятнинг ҳақиқий манзарасини айланырди.**

Демак, бир партиялар ўз имкониятларини янги жиҳатлар билан кўрсатиш имконига эга бўлади, янада ҳалқ ичига чуқуррок кириб боради. Чунки партиялар қанчалик кўп одамларга ўзғояларни тартиби, янги ва яхши тақлифлар билан чиқса, ҳалқ унга овоз беради. Умуман олганда, партия чин маънода ўзғояларни тартиби, фуқароларнинг сиёсий жараёнлардаги иштирок ортади. Жамиятимиз бу ўзғаришларга ҳар томонлама тайёр, деб хисоблайман.

Дилбар МАМАДЖАНОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
депутати, Ўзбекистон ҲДП фракцияси
аъзоси:

— Янги таҳрирдаги Конституциявий-ҳуқуқий шароитда мамлакатимиз тараққиётининг асосий йўналишларни янгилаш сипасида ишлаб олиб чиқиши таълоқида.

Стратегия лойиҳасида хокимларнинг маҳаллий Кенгашга раҳбарлик қилиш амалиётини бекор килиб, Кенгаш раҳисининг ҳуқуқий мақоми, асосий вазифа ва функциялари ҳамда жавобгарлик доираси аниқ белгиланиши кайди этилмоқда. Бу жуда ўз вақтида қўйилган мақсад, деб хисоблайман.

Худудларда муаммоларни ҳал этишда ижро органлари фаолияти устидан маҳаллий Кенгашлар ва улар депутатларининг вакиллик назорати имкониятларини **депутат мурожаати**, Кенгаш сўрови ва Кенгаш текшируви каби таъсиричан институтларни жорий этиш ҳизоби кенгайтириш, парламент аъзоларининг сайловчилар билан алоқаларини кенгайтириш ва қонун ижодкорлиги фаолияти саамародорлигини оши

Лойиҳа — умумхалқ муҳокамасида

БУГУНГИ КУНДА МАМЛАКАТИМИЗДА ФУҚАРОЛАР ВА ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МУРОЖААТЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ ТИЗИМИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИЛДИ. АҲОЛИ БИЛАН ОЧИҚ МУЛОҚОТНИ ЙУЛГА ҚҮЙИШНИНГ ЯНГИ САМАРАЛИ МЕХАНИЗМЛАРИ ВА УСУЛЛАРИ ЖОРЛИЙ ЭТИЛМОҚДА. ФУҚАРОЛАР ТУРМУШ ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШГА ҚАРАТИЛГАН ҲУЖЖАТЛАР ЛОЙИҲАЛАРИ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК ҲАМДА ЭКСПЕРТЛАР МУҲОКАМАСИДАН ЎТКАЗИЛМОҚДА.

ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ 31 ИЮЛЬ КУНИДАН БОШЛАБ "ЎЗБЕКИСТОН - 2030" СТРАТЕГИЯСИ ВА УНИ 2023 ЙИЛДА АМАЛГА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИRLАРИ ЛОЙИҲАЛАРИ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК МУҲОКАМАСИГА ҚҮЙИЛДИ. 5 ТА МУҲИМ УСТУВОР ЙУНАЛИШ ДОИРАСИДА 100 ТА МАҚСАД БЕЛГИЛАБ БЕРИЛГАН.

ЖУМЛАДАН, ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИЛИШ НАТИЖАСИДА БАНК ХИЗМАТЛАРИ БОЗОРИ ҲАЖМИНИ КўПЛАТИРИШ ВА СОҲАДА РАҶОБАТЛАР РИВОЖЛАНТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ҚАТОР МАҚСАДЛАР БЕЛГИЛАНГАН. ЯНЫН, КЕЛГУСИ ЕТТИ ЙИЛДА БАНК ВА МОЛИЯ ТИЗИМИДА ЙИЛЛИК КРЕДИТЛАШ ҲАЖМИ 40 МИЛЛИАРД ДОЛЛАРГА ЕТ-КАЗИЛИБ, БАНК ОМОНАТЛАРИ ҲАЖМИ 4 БАРОБАРГА ОШИРИЛИШ ҲАМДА КРЕДИТ ФОИЗЛАРИ 10-12 ФОИЗГАЧА ТУШИРИЛИШI БЕЛГИЛАНГАН.

СТРАТЕГИЯДА МАҚСАД ҚИЛИНГАН ВАЗИФАЛАРНИ, АЙНИКСА, КРЕДИТ ФОИЗЛАРИ 10-12 ФОИЗГАЧА ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ТУШИРИЛИШI МУМКИНЛИГИ ТҮГРИСИДА йўзбекистон РЕСПУБЛИКАСИ БАНК-МОЛИЯ АКАДЕМИЯСИНинг РАҶАММЛИ БАНК ИШИ, КАФЕДРАСИ МУДИРИ, ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ БЎЙИЧА ФАЛАСАФА ДОКТОРИ, ДОЦЕНТ АКРОМ АБСАЛОМОВНИНГ ФИКРЛАРИ БИЛАН ҚИЗИҚДИК.

ИНФЛЯЦИЯ 5-6 ФОИЗ БЎЛИШИ КЎЗЛАНГАН

- "Ўзбекистон-2030" стратегияси лойиҳасида макроиктиносидай барқарорлик ҳамда иқтисодий ривожланиши энергетика, сув ва инфраструктуима ресурслари билан ўзаро боғликлигини таъминлашган ҳолда иқтисодиётнинг ўртача йиллик 6-7 фоиз даражасида ўсиш суръатини сақлаш бош вазифа сифатида белгиланган. Бунинг учун 2023 йилда ялпи ички маҳсулот ўсиш суръатларини 5,3-5,5 фоиздан кам бўлмаган даражада таъминлаш мақсад қилинган. Бунга эришини бир қанча комплекс тадбирларни ўз ичига олган.

Булар - инфляцияни 9-9,5 фоиз, консолидациялашган бюджет такчиллигининг ялпи ички маҳсулотга (ЯИМ) нисбатини 5 фоиздан юқори бўлмаслигини таъминлаш, 23,6 миллиард долларлик экспорт ҳажмини таъминлаш, иқтисодиёт ва аҳолига йил якунига қадар 55,6 миллиард куб метр табиий газ етказиш, саноат маҳсулотлари ўсшини 6,7 фоиз, бозор хизматлари 14 фоиз, қишлоқ хўйалиги 3,5 фоиз, курилиш 6 фоиз даражасида ўсшини таъминлаш хи- собланади.

Бундан ташкиари, ижтимоий-иктисадий кўрсаткичларнинг 2030 йилга қадар кўп сценарийли прогнозини ишлаб чиқиш ҳам мақсад қилинган. Бунинг учун ялпи ички маҳсулотни 160 миллиард долларга етказиш ва аҳоли даромадларининг юқори ўсиш суръатларини таъминлаш. Ушбу кўрсаткичларни эришиши иқтисодий ўсиш учун зарур бўлган энергия маңбалари билан таъминлаш, ташки бозорлардаги ўзгаришларни прогностикада ишлаб чиқиш таъсирини юмшатиш, шунингдек, "Ўсиш нукталари"ни белгилаш ҳамда асосий турдаги хом ашё ресурслар баланси прогнозини ино- батга олиш зарурлиги келтирилган.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиш лозимки, мамлакат иқтисодиётининг барқарор ўсиш суръатларини таъминлаш кўплаб омилларга боғликидир. Ушбу омиллардан асосийларидан бири инфляция даражасидир. Иқтисодий ўсига тўсқинлик кила- диган омиллардан бири инфляция бўлиб, бунинг юқори бўлиши мамлакатда яратилаётган миллий даромаднинг реал қийматини пасайтириб юборади. Айнан мамлакатимизда инфляция даражасини паст сақлаш ҳамда тартибга солиб турни лозим. Хусусан, мазкур стратегиянинг амалий тадбирлар жерасига мувофиқ товорлар ва хизматлар бозори муво- занатини таъминлаш орқали йиллик инфляция даражасини 2024 йилдан бўшлаб 5-6 фоиздан ошмаслигиги таъминлаш муҳим вазифалардан

Стратегияда барча тармоқ ва соҳаларда аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакат тараққиётини таъминлашга қаратилган қатор тақлифлар илгари суримоқда. Барчамиз ушбу муҳокамалар жараёнida иштирок этиб, ўз фуқаролик позициямизни билдиришимиз муҳим саналади.

бири сифатида белгиланган.

Ушбу вазифани амалга ошириш учун 2024 йилда инфляциянинг тар- get кўрсаткичига эришиш бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш мақсад қилинган. Бунда катта этибор асосий турдаги қишлоқ хўйалиги маҳсулотларини етиширида хосилдорликни ошириш, ҳалқаро молия ташкилотлари томонидан асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари бозори прогностарини инобатга олиш, ички бозорни асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг манзилли чораларини кўриб боришига қаратилган. Юқоридаги вазифаларни амалга оширишда, инфляциянинг монетар омилларини пасайтириш хисобига доимий инфляцион мақсадда (тар- get) эришиш бўйича чоралар кўриш лозимлиги келтирилган.

Бунда асосий этибор қатъий пул-кредит шароитларини сақлаб колишига, шу жумладан, иқтисодиётга кредит кўйилмалари ўсиш суръатини ялпи ички маҳсулот номинал ҳажми ўсиш суръатлари билан мутаносиб бўлишига эришиш, умумий фискал тақчилликнинг 2024 йилда ЯИМга нисбатан З фоиздан ошмаслигини таъминлаш ва ўрта муддатли истиқболда 2 фоизгача пасайтириш

чораларини кўриш, пул бозоридаги операциялар бўйича реал ижобий фоиз ставкалари шаклнини таъминлаш, пул-кредит инструментларининг инфляцияга таъсирини кучайтириш, иқтисодиётда инфляцион кутилмаларни пасайтиришга қаратилган коммуникация сиёсатини та- комиллаштириш хисобланади.

Стратегиянинг тадбирлар режасига мувофиқ, фискал барқарорликни таъминлаш ва давлат мажбуриятларини самарали бошқариш вазифалари ҳам белгиланган бўлиб, бунинг учун давлат бюджети сиёсатида "натижага йўналтирилган бюджетлаштириш" амалиётига ўтиш ҳамда "яширин иқтисодиёт"ни кисқартириш орқали солиқ базасини кенгайтириш каби муҳим вазифалар мақсад қилинган.

Давлат молиясини бошқариш ти- зимида "дастурий бюджетлаштириш" тизимини тўлиқ жорий этиши бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш, давлат бюджети ҳарҳатла- рининг Миллий барқарор ривожла- ниш мақсадларига боғликлигини белгилаш бўйича мезонлар яратиш учун хорижий эксперталарни жалб килиш, 2025 йилдан бошлаб давлат бюджети лойиҳасини бюджет дастурлари кесимида қабул қилиш ва дастурий тасниф (классификатор) ишлаб чиқиш вазифалари белгиланган.

Шунингдек, "яширин иқтисодиёт"ни кисқартириш орқали солиқ ба- засини кенгайтириш учун солиқларни тўлашдан қасдан бўйин товлаш ҳолатларини аниглаш ва уларга қарши курашиб чораларни кучайтириш, қонун талабларига риоя тондраги мезонларни амалга ошираётган ёки яширин фаолиятини қонунийлаштирган тадбиркорларни кўл- лаб-куватлаш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш, жамоатчилик назоратини кенгайтириш, яширин иқтисодиётни кисқартириш соҳасидан омма- вий ахборот виситалари билан ўзаро самарали ҳамкорликни янада ошириш каби копмлек чора-тадбирлар ишлаб чиқимоқда.

Бир сўз бильдирилганда, мазкур стратегияда барча тармоқ ва соҳаларда аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакат тараққиётини таъминлашга қаратилган қатор тақлифлар илгари суримоқда. Барчамиз ушбу муҳокамалар жараёнida иштирок этиб, ўз фуқаролик позициямизни билдиришимиз муҳим саналади.

**Тоштемир Ҳудойқулов,
"Ўзбекистон овози" мухбири.**

КИТОБЛАР ТҮПЛАМИ СОВФА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Нишон туманинг кенгашини томонидан туман Ахборот кутубхона марказига 20 дан ортиқ бадийи китоблар түпласми тақдим этилди.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 32 йиллиги муносабати билан "Янги ҳәёт учун, Янги Ўзбекистон учун!" деган бош ғояни ўзида мужассам этган тарғибот-ташвиқот ишлари Нишон туманинда доимий равишда олиб борилмоқда.

- Бир-биридан ажойиб китоблар түпласмини Халқ демократик партияси Нишон туман кенгаши совфа қилиди, биз кутмагандик, бағоятда хурсандмиз. Мустақиллигимизга катта совфа бўлди, - деди кутубхона ходимларидан бири.

ОНАЛИК ВА БОЛАЛИК МУҲОФАЗАСИ – ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Элликқалъа туман кенгаши ҳалқ депутатлари туман Кенгашидаги партия гурухи ҳамда туман тиббийёт бирлашмаси ходимлари билан ҳамкорликда "Оналик ва болалик муҳофазаси – доимий эътиборда" лойиҳасини ўтказди.

Лойиҳани ўтказишдан мақсад аҳоли, шу жумладан, хотин-қизлар саломатлигини мустаҳкамлаш, турли хил касалликларни эрта аниглаш ва олдини олиш, аёллар ва ўсмир қизларни соғломатлаштириш ҳамда бўлажак оналарнинг репродуктив саломатлигини яхшилаш, тўғри овқатланиши маданиятини шакллантириш, инвидиуал маслаҳатлар берини ташкиллаштиришдан иборатdir.

Тадбира оналик ва болалик муҳофазаси тўғрисида тушунчалар берилиб, шу маҳалла яшовчи ёши катта онахонлар ҳам ёш оиласлагар ўз тажриблар билан ўртоқлашдилар.

Худди шундай тадбир Қорақалпоғистон Республикасининг Конлиқўл туманинг кенгашини томонидан ҳам ташкиллаштирилди.

Конлиқўл туман кўп тармокли марказий поликлиникаси ходимлари "Жана кала" овул фуқаролар йигини ҳудуди аҳолисини тиббий кўридан ўтказди.

Тиббий кўрик давомидан 30 нафардан ортиқ хотин-қизларидан болаларнинг саломатлигини ўрганилиб, зарурий хуласалар ва кўрсатмалар тавсия қилинди. Касаллиги аниқланган аёлларга белуп дори-дармонлар берилди.

ҚАРОР ИЖРОСИ ДЕПУТАТЛАР НАЗОРАТИДА

Маълумки, Ўзбекистон Президенти ва ҳукумат қарорлари ижросини таъминлашда амалий иштирок этиши нафақат соҳага масъул вазирлик ёки давлат идоралари, балки, надавлат нотижорат ташкиллар, жумладан, сиёсий партиялар ва уларнинг депутатлик бирлашмалари олдида турган устувор вазифалардан бири саналади.

Шу мақсадда ЎзХДП Жиззах шаҳар кенгаши партия де-путатлик гурухи "Юқалиш" умуммиллий ҳаракати вилоят ҳудудий бўйими билан ҳамкорликда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 2 майдаги "2023-2025 йилларда Жиззах вилоятини комплекс ижтимоий-иктисодий ривожлантириш"ни аҳоли турмуш даражасини янада яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги қарорининг ижросини таъминлаш бўйича олиб борилаётган ишларнинг ҳолатини ўрганиб чиқди.

Ўрганишлар жараёнда ушбу долзарб аҳамиятга эга қарор ижросини таъминлашда муйлан ишлар амалга оширилаётганлиги билан бир қаторда баъзи хато ва нуқсонлар (белгиланган меъёрлардан четта чиқиш, графикдан кечга қолиши ва ҳоказолар) га йўл қўйилаётганлиги ҳолатлари аниқланди.

Юқоридагиларни эътиборга олган ҳолда, мазкур қарор талабларини тўлақонли таъминлаш юзасидан таъсир чора-ларни кўриш ва мавжуд нуқсонларни бартараф этиш мақсадида ушбу масалани ўрнатилган тартибда халқ депутатлари Жиззах шаҳар Кенгаши сессияси муҳокамасига киритиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

ЎзХДП Ахборот хизмати.

КОСОНЛИКЛАР

ЮКСАЛИШГА

(Иккинчи мақола)

БЕМОР ҚАНДАЙ СОҒАЯДИ?

Косон шаҳрининг бир чеккаси. Ҳавонинг тафти баланд. Катта ҳовлидаги баланд бўйли дарахтлар сояси ҳам ҳароратни камайтиrolмайди. Жиқса терга тушасиз. Қарши дашти томондан қуруқ эпкин юзга урилади. Катта дарвозадан ҳовлига кираётганлар кўп – марказий шифохона.

Кўп қаватли бино атрофида кум ва шағал уюмлари кўзга ташланади. Қурилиш-таъмирлаш ишлари давом этапти. Қурувчилар бинонинг ташки деворларини сувок қилишган, ҳозир ичкарида пардошлар кетяпти. Шифохонадаги ҳаётни, жараённи бир чеккада туриб кузатаман ва ўйга толаман. Бундан икки йил олдин юртимизга ҳам хавфли вирс ҳамла қилган кезларда, тумандан бўлгандим. Юқумли касалликлар шифохонаси билан танишганимда, никоб тақиб олган бир бемор шундай деганди:

– Ўзим машина хайдайман, тириклигимиз шундан. Ўзимни ёмон ҳис қиласамда, писандизсиз юравераман. Оғирлашгач, касалхонага олиб келишиди. Шифохорлар: “Эртаки келишингиз керак эди, ўпкангиз анча зарарланган”, дейиши. Ҳушим бoshимдан учди, ёш болаларимни ўйладим. Бу лаънати касалликни кимдан юқтирганимни ҳам билмасдим. Йўқ, шифохорлар тинмай ҳаракат қилишиди. Нимadir олган бўлсам бордир, аммо дори-дармонлар ўзларида кўп экан. “Давлат бераяпти”, дейиши. Раҳмат, омон қолдим, энди ўйимга кетаман...

Косон туман юқумли касалликлар шифохонасини сифати таъмирлашибди. Санитария марказига маҳаллий бюджет хисобидан хорижда ишлаб чиқарилган аппарат олиб беришибиди, у вирусларни тезда аниқлашга ёрдам бераркан. Биринчи ўйим шу бўлдики, юртимиздаги йирик мутахассислардан бири “бу санитария касаллиги”, деганди. Демак, “Давлат санитария назорати тўғрисида”ги қонунга қатъий амал қилиш, айниска, санитария ходимлари олдиаги ҳар хил тўсикларни олиб ташлаш лозим.

“Вилоятимизда тибиётни ривожлантириши борасида Президентимизнинг хизматлари бекиёс. Мана, Қаршида юрак ва эндокринология илмий марказлари филиаллари очилди. Тиббий усуналар, қурилиш учун катта маблағлар ажратилмоқда. Фақат улардан самарали фойдаланиши керак”, деган эди ўзҲДП Қарши шахар кенгаши раиси, шахар оқсоқолларидан бири Рашид ака Муртазоев.

Косон тибиёт бирлашмаси бошлиғи Фарҳод Турсунов қабулига кирганимда, анча фикрлар туғилган, кўп масалаларни аниқлаб улгурган эдим. Масалан, туғуруқхона комплекси раҳбари бўшатилиб, ажратилган маблағлардан қандай фойдаланилгани, даволашдаги камчиликлар ўрганилаётган экан. Али касби травматолог-ортопед бўлган ва 2014 йилда Самарқанд тибиёт институтини битирган Фарҳод Турсуновнинг бошқарувга келгани ҳам бежиз эмасди.

– Фарҳоджон, бир масалага эътиборингизни қаратсан, – гап бошладим мен. – Баъзи туманларда қурилиш-таъмирлаш ишлари яхши ўтказилмагани шундук кўриниб турибди. Аммо битта яхши мисол. Бундан бир неча йил бурун Китоб туманида таъмирлаш бошланганда, ўшандаги боз шифохор Абдуғани Усмонов бир сўмни ҳам нари-бери қўлгани кўймади. Қурувчиларга бажарилмаган ишлар учун хужжат қилиб беришдан бош торти. Очиги, яхши, малакали қурувчилар меҳнат қилишиди. Оқибатини биласизми? Ҳозир Абдуғани бошқа ишда, аммо марказий шифохона, боз поликлиника ниҳоятда сифатли таъмиранган. Буни беморлар ҳам, шифохорлар ҳам айтишиади. Абдуғани қаттиқкўл, аммо жонқуяр эди. Ҳозир ҳам ишлари яхши.

– Англадим, ака, нақ кўнглимдаги гапларни айтдингиз, – дейиши Фарҳод Турсунов. – Ишим яхши, беморлар ўртасида ҳурматим ошиб бораётган эди. Йўқ, ҳозир ҳам малаками йўқотмаслик учун беморларни қабул қиласман, тузалишини кузатаман. Аммо шифохонанинг ишлари кўп вақтимни олади, буни яширишнинг ҳожати йўқ. Камчиликларми? Бўлган, онда-сонда ҳозир ҳам учраяпти. Уларни ўз вақтида аниқлаб, тузатишга уринашимиз. Энди қурилишга келсак, бир сўмни ҳам нари-бери қўлгани кўймаймиз. Лойиха асосида, сифатли таъмирлаб

беришсин ҳоналарни. Истишини яхшилаш ҳам муаммо. Ҳуллас, ишмиз кўп. Таъмирлаш ниҳоясига етиб бораёт, бироқ талабимиз кўп.

Фарҳод ахвол, имконият ва ниятлари ҳақида гапирди. Марказий шифохона 250 ўринли экан. Болалар бўлими 90 ўринни. Пулли хизмат учун бўйимларда 80 ўрин ҳозирлашибди, бу шифохона газнасига киради, эхтиёж кўп. 20 ўринли эндокринология бўлимида 2 ёш мутахассис меҳнат килаяпти. Жами 700 миллион сўмга лапраскопия усунасини кеятириб, мураккаб жарроҳлик амалларини баъжарётган экан.

– Яхши ҳоналар, замонавий усуналар керак, – дейди Фарҳод. – Аммо ҳаммасидан малакали шифохорларга муҳтоҷлигимиз кўп. Шунинг учун 5 шифохорни турли ўналишлар бўйича хорижда ўқитиб, малакасини оширишини ўйлајпиз. Тезда бунга эришамиз. Республика травматология ва ортопедия илмий-амалий маркази билан онлайн тарзда боғланиш ва маслаҳатлашишини ўйлуга қўйдик. Шифохорларимиз учун бу анича қулайлик. Ҳа, Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тибиёт институтларининг юкори курс талабалари шифохоналарда ишлашади. Ҳозир бизга 33 нафар талаба келди ва уларни тажрибали устозларга биррижтирди...

Жамшид Асадов, талаба:

– Тўрт йил Украинанинг Харьков шаҳридаги тибиёт институтида ўқиб, кейин Андикон тибиёт институтига келдим. Ўқишим давом этапти. Ҳозир Абдуқодир акага шогирдман...

Абдиқодир Қувонов, жонлантириш бўлими шифохор:

– Ҳозиргача 30 йил ишлаб келаётган. Анистезиолог-реаниматологман. Энг оғир беморлар келишиди. Уларнинг ҳаётни учун курашамиз. Шоғирдларимга иш ўргатаетганимда, кийинчиликларни, йўқотишларни очиқ-оидин айтаман.

— Яхши ҳоналар, замонавий усуналар керак, – дейди Фарҳод. – Аммо ҳаммасидан малакали шифохорларга муҳтоҷлигимиз кўп. Шунинг учун 5 шифохорни турли ўналишлар бўйича хорижда ўқитиб, малакасини оширишини ўйлајпиз. Тезда бунга эришамиз. Республика травматология ва ортопедия илмий-амалий маркази билан онлайн тарзда боғланиш ва маслаҳатлашишини ўйлуга қўйдик.

Жон талашиб ётган беморларни сақлаб қолиш учун билимини, малакасини аямай ишлаб келаётган тажрибали шифохорнинг фикрларини кизиқиб эшиштаман. Баъзи мулоҳазаларида кўшилмаганимни айтаман. “Худо алқаган бўлимда ишлаяпсиз”, дейман.

ИМКОНИЯТЛАР ҲАЛИ КЎП
Турон даштларини кезиб, марказдан 50-60 километр узоқликда жойлашган санаторийга етиб келамиз. У ҳам “Турон шифохонаси суви”, деб аталади. Кун исисик, аммо тўрт қаватли янги бино олдиаги фаввора сув отиб, салқин қилиб туриди атрофи.

Иккى йил бурун келганимда, даштга ёйилган хикояни эшигтан эдим. Олтмичинчи йилларнинг боши бўлсами, ҳуллас, геологлар нефт ва газ қидириб, шу ерга келишиади. Улкан усуналарни ўрнатиб, бургулашина бошлаб юборишиди. Роса 1,5 минг метр қавлашганда, исисик сув отилиб чиқади, ўз оқими билан ёйилшиб оқиб кетаверади. Аммо нефт ва газдан дарак бўлмайди. Бургуловчилар роса ҳориб, қудукни кўмид ташламоқчи бўлади.

Аммо даштаги Райим сўфи қишлоғининг оқсоқоли бўлган киши кўп бора бургуловчилар ҳолидан хабар олган, туз-нон берган экан, ўтиниб илтимос килади: “Қудукни кўмманглар, илтимос. Қаранг, даштда сув йўқ. Бу сув Аллоҳнинг инояти”, дейди. Аввал иккисиган бургуловчилар бошлиги

одамгарчил қилади, қудукни шу холича қолдиради. Орадан йиллар ўтади, сув тинмай оқиб чиқаверади, одамлар, чорва моллари баҳраманд бўлади. Қудук атрофида дарахтзор пайдо бўлади.

Шу жойдан чиқсан шифохор Эшмурод Элмирзаев сувнинг таркибини текстиртиради, ниҳоятда шифохона экан. Кейин кредит олиб, кичикроқ санаторий курдиради. Ошқозон, инач, буйрак, жигар, бўғин оғриклари бўлган беморлар шифо топиб кетавершиади. Янги бино қурилишини бошладади.

– Янги 100 ўринли бино ҳам ишга тушди, беморларни қабул қилияпиз. – дейди шифохор Ҳазратқул Мавқиев.

– Яна иккита ёш дўхтири ишга келди. Тиббий усуналар етарли. Келувчилар кўп.

Исоҳ Ҳайдаров:

– Каਬси туманидан келдим, ёш им 63 да. Суви ёқимли экан...

Президентимиз ўтган йили Қаршидаги кенгашда Косон тумани заминидаги шифохона сув борлиги, шифохоналар қуриш ҳақида гапиргандилар. Айни пайтда “Майдадёб” маҳалласида ҳам кичик санаторий қурилиди. Бу яхши янгиликлардан бири эди.

БОШ БОҒБОННИНГ БОҒЛАРИ

Кун бота бошлаган палла. Уфқизарип қолган. Давлат хизматлари марказининг кўшқаватли биноси қаршидаги баланд бўйли дарахт атрофидаги кўкатлар, гулзорларни томоша қилар эдим.

Бинонинг орқа қисмida туман ободонлаштириш бошқармаси идораси жойлашган. Шу йил Наврӯз нишонланган кунда келганимда, боғбонлар ёзган дастурхон атрофида ўтириб, озроқ сув тановул қилганди. Бошқарма бошлиғи ҳадеб таомилга ўтказиб, “Парҳез қилиб, ҳар куни озроқ югурб юрибман”, дегандим узр сўраб.

— Яхши ҳоналар, замонавий усуналар керак, – дейди Фарҳод. – Аммо ҳаммасидан малакали шифохорларга муҳтоҷлигимиз кўп. Шунинг учун 5 шифохорни турли ўналишлар бўйича хорижда ўқитиб, малакасини оширишини ўйлајпиз. Тезда бунга эришамиз. Республика травматология ва ортопедия илмий-амалий маркази билан онлайн тарзда боғланиш ва маслаҳатлашишини ўйлуга қўйдик.

– Яхши қилибсиз, – деганди бошқарма бошлиғи Холмаҳмат Тўраев саимий кулганча. – Ортиқча вазн соғлиқида зиён. Мен мезбонман, меҳмонни таомуда үндаш таомилга киради...

Унинг ўзи жуда ҳаракатчан, жонсанрак киши экан. Бу сафар борганимда, кўқартирган дарахт кўчкатларини кўрсатди, жонсаларини айтди. Айланиб, “Месит” маҳалласига келдик.

– Бу сирен, бу жаннат гули, тут, тол яхши ўсади, – дейди Холмаҳмат. Кейин бир кишига ўзланди: – Ҳов ука, биз экиб бердик, уйнинг олдиаги кўчкатларга сув қўйсангиз бўлмайдими?

Бу киши шу маҳалладаги 58-ўйда яшаётган Ҳайдар Мансуров экан. Дарорд дўйонидан чиқиб келди. “Ака, сув қўйяпмиз, ҳеч кимга синдиргани кўймаймиз, болаларимиз ҳам уйдан сув ташиб чиқишади”, деди.

– Биргина ўтган йили Косон шаҳрида 35 минг тупдан ортиқ дарахт ва гулларни экидик, – давом этади Холмаҳмат. – Бу йил ҳам кам эмас. Жами 42 қабристон атрофини ўраб, дарахт кўчкатларни ўтқаздик. Артезан қудуклари қазилган, имкони йўқ жойда машиналарда сув ташиб, ниҳоларни сугоряпмиз.

– Биласизми, Шаҳрисабз, Қаршишаҳарларни ҳеч қандай йўлга ҳалақт бермаса-да, баланд бўйли дарахтлар, хусусан, чинорларни кесиб юборишиди, – дейман унга. – Ҳамма жойда арча. Қуриб қолаётганини айтмайсизми. Тут, қайрагоч, чинор, тағин

ФАЙРАТ-ШИЖОАТИ

қанот бўлмокда

мевали дарахтларни экса бўлмайдими? Анча йил бурун Қарши туманига қарашли "Хонабод" қишлоғи яқинидаги сайхонлиқда роса арча экишиди. Мен жигибийрон бўлганман. Янги вилоят ҳокими келгач, уларни суғуриб ташлаш, ўргина мевали дарахт кўчтатарини этириди. Аммо ниҳоллари кичик, бир-икки йиллик бўлса керак. Парваришини кўчайтириш, қайси туманда номига ниҳол экканлар бўлса, аямай жазолаш керак. Жазоси – катта жарима. Чунки юртимизда бошланган "Яшил макон" ҳаракати ўйин эмас, халк тақдиди, соғлиги билан боғлик. Яна бир мушоҳада. Шаҳрисабз шаҳрида бир неча йил бурун кўчаларда, уйларга ишком килиб яхши токларни эка бошлаши, олди хосилга кирди. Чироқчи шаҳрида яшаётган шифокор Одил Шайманов дарвозаси олдида кўйкарған токлар мўл ҳосил бераяти.

– Фикринизни тушундим, – дейди олий ихтисосли, б фарзандни камолга етказган Холмаҳмат бошига қалғонни киар экан. – Президентимиз табиатни асраш, сувни тежаш, дарахтларни кўпайтириш вазифаларини кўймоқдалар. Дараҳт фақат соя учун эмас. Бир доинишмад "Қаерда дарахт кўп ўсса, шу жойда одамлар узоқ умр кечиради" – деган экан. Саломат бўлиш учун дарахт ўстириш, меваларидан доим баҳраманд бўлиш керак. Мен ҳокимимиздан 2-3 гектар ер ажратиши берилшарни, ўзимиз кўчат етиширишга киришмасак, четдан ола-ётгандаримиз анча қимматга тушётгани, сифати ҳам ўзига яраша эканлигини айтмоқиман. Керак бўлса, Тошкентдаги ўрмон хўжалиги институти мутахассислари билан кенгашамиз. Ниятимиз – дарахтлар кўпай-син. Одамлар соғ бўлишин...

ОЛТИН ЙЎЛ – НУРЛИ МАНЗИЛЛАР САРИ! ЧИНДАН-ДА "БУНЁДКОР"

"Дўстлик" маҳалласидамиз. Икки йил илгари кўримсиз бинони кўргандик. Энди қўшқаватли, маҳобатли иморат қаршисида эдик. "Бунёдкор" МЧЖ сотиб олиб, таъмирлатиби. Бинода тикувчилик цехи ташкил топиби.

Ичкари тикувчилик, тайёр маҳсулотлар омбори ва бошқа талаблар учун мослаштирилган экан. Чамамда иситиши, ошхона ва бошқа бинолар ҳам ҳовлида жойлашган бўлса керак.

Кўришига этиёж сезмадим. Тикувчилар ниҳоятда улкан хонада экан. Ҳаммасининг олдида хориждан келтирилган ёнг замонавий тикув машиналари, кимdir дазмоллаш билан банд, кимdir тайёр бўюмларни таҳляяти. Иш юритиш қаторларга бўлинib ҳисобланар экан. 1-қатор иш устаси Малика Мирсоатова чеварлар билан таништириди.

Ситора Рустамова, тикувчи: – Ўша кун ҳеч эсимдан чиқмайди. Президентимиз ҳар биримиз билан саломлашиб, ҳорманглар, дедилар. Мен жавобан нималар деганимни ҳозир яхши эслай олмайман, чунки ҳаяжонланаётган эдим. Немимча, яхши ишли бўлганимиздан хурсандлигимни айтдим, чоги... Шундай инсонни яна сайдадик. Фарзандларимиз кам бўлмай ўсишларига ишонаман. Яна нима дей?..

Зарнигор Абдуллаева, тикувчи: – Менинг 2 ўғлим ва қизим бор. Тинчлик, омонлик бўлса, улар яхши касбларни эгаллашиб. Биз тиқаётган буюмлар четга чиқарияти. Яхши ишлашга ҳаракат қилајпиз. Иш ҳақимиз ёмон эмас...

Ҳасан Етиш, Туркиздан келган технолог: – Барча тикувчilar замонавий машиналарни бемалол ишлатишади. Буюмлар сифати талабга жавоб беради. Улар Туркия, Россия, Германия каби давлатга экспорт килиниятди.

Ходимлар бўлими бошлиғи Наргиза Мирзаева 500 иш билан таъминлангани, йилига 4 миллион дона трикотаж маҳсулоти ишлаб чиқариш белгиланганни ҳақида гапириб берди.

Ташқарига чиқамиз. Кластер ва МЧЖга асос соглан, ўтган йили Президентимиз тикувчилик цехини кўздан кечиргандা, ревжалари ҳақида гапириб берган тадбиркор Голиб Эрқуловни ҳеч кўрмаганман. Икки гал келганимда ҳам учрата олмагандим. Бу сафар ҳам "иш билан кетганлар", де-

"Дўстлик"

маҳалласидамиз. Икки йил илгари кўримсиз бинони кўргандик. Энди қўшқаватли, маҳобатли иморат қаршисида эдик. "Бунёдкор" МЧЖ сотиб олиб, таъмирлатиби. Бинода тикувчилик цехи ташкил топиби.

Ичкари тикувчилик, тайёр маҳсулотлар омбори ва бошқа талаблар учун мослаштирилган экан. Чамамда иситиши, ошхона ва бошқа бинолар ҳам ҳовлида жойлашган бўлса керак.

ган жавобни ёшитдим. Моҳир дехқон дўстёр Мавлонов у ҳақида шундай деганди: "Президентимиз далализига келгандарид, "кластердан розимиз", деганим рост. Мен Голибининг дехқонлар билан муомаласи, жон куйдиришини кўзда тутгандим. Бу йигит ҳали кўп яхши ишларни алмада оширади".

Дарҳақиқат, туман паҳтасига эгалик килаётган яна бир йирик кластер "Бахт" МЧЖнинг ҳам туманда йирик ип-йигириув ва тикувчилик корхоналари бор. Қадами шаҳдам. Бироқ, "Бунёдкор"да янгиликлар кўп. Интилишлар ҳам ҳавасли. Биринчи ип-йигириув корхонаси 2018 йилда ишга тушган, 2000 тонна ип-калава тайёрлаш кувватига эга эди. Жами 200 ишни меҳнат киларди.

– Биринчи цехимизда бир кунда 5 тонна, иккичи янги цехимизда 10 тонна ип-йигирилади, – дейди бу гал борганимиз цех бошлиги Мирзо Шарипов. – Ҳозир йиллик куввати янги цехнинг йилига 4 минг тонна ип-йигиришга етади. Жами 370 ишни бўлган.

Чарос Тўхтаева, лаборант:

– Асл маҳсулот тайёрлашга ҳаракат киляпмиз. Бариси хорижга кетади. Туманимизда ўсаётган паҳтанинг толаси жуда яхши.

Мужоҳид Иқбол, Покистондан келган технолог:

– Маҳсулотлар ҳар қандай талабга жавоб беради. Ўзбекистонга биринчи келишим. Аммо ҳайратим кўп. Чекка жойда шундай корхона ишләтгани яхши ишлар даражасидир.

МЧЖ бир жойда тўхтаб қолмади. Йилига 3900 метр мато тайёрлайдиган янги цехни ишлатиб юборишид. Ахир, ип-калаваларни ўзлари йигиришаётган бўлса. Бир пайтлар фақат паҳтанинг четга ортар эдик. Энди бир туманда ип-йигири, уни тайёр маҳсулотга айлантираётган корхона ишлаб турибди. Мато тўкиш цехи ҳам 200 ишниши иш билан танишмади.

Голиб Эрқуловнинг орзулари кўп экан. Шулардан яна бирни ҳақида гапириш керак. Саксонинчи йилларнинг бошида бўлса керак. Косонда йирик ёғ-экстракция корхонаси ишга тушди. Соя дони кайта ишланиши керак эди. Бироқ, бу экинни ҳеч ким ўстирмасди. Ҳозир ҳам кўп сувтабад бу экинни ўстириш осон эмас. Натижада корхона тумшүғини чигитга тираб олди. Мустақиллик йилларида корхона хусусийлашиб, кўлдан кўлга ўтиб турди. Кимлардир наздида тил-

ла кони шу ерда, деган хаёл бор эди. Аммо замон ўзгарди.

Голиб Эрқулов яна ибратли ишга кўл урди. Хориждан ускуналар келтириб, йилига 5000 тонна техник чигитни ёғга айлантирадиган ўта замонавий цехни ишга тушириди. Яна 200 ишили бўлди. Энг мухими, аҳолига сифатли ёғ етказиб берилалоати.

Тадбиркор бу билан тўхтаб қолган эмас. Навбатдаги режаси 5-6 миллион долларга хориждан матони турли рангга бўйядиган ускуналарни олиб келиб, бўёқлаш ва пардоzlash цехини ишга тушириш. Бу йилига 10 минг тонна матони жилола қуввати яратлади, дегани. Яна бир гап. Корхона барча цехларининг ускуналари Германия, Туркия, Бельгия, Хиндистон каби давлатлардан келтирилган ва foят унумли.

Ҳакиқий бунёдкор Голиб Эрқуловнинг янги орзулари ушалсан, дея тилак билдириб қайтдим.

ҲАР БИР ОИЛА – ТАДБИРКОР

"Бойғунди" маҳалласига бордик. Раиси Ихтиёр Муродов экан. Ҳоким ёрдамчиси Камол Норқулов иқтисодчи, яхши ташкилотчи экан, ким нимага интиляяти – барини хисоба олиб, ёрдам кўлуни чўзишга интиляяти.

Уларнинг айтишича, 30 нафар хогин-қизга кредит эвазига тикиш машинаси олиб берилибди. Бир кўзи ожиз фуқаронинг уйи томига 30 миллион сўм сарфлаб, қуёш батареясини ўрнатиб берishiбди. Фуқаро ўзларидан ортган электр энергияни туман таъминот корхонасига бериб, ҳақини олар экан. З гектар жойда картошка ўстиришга фермернинг даласини кўрсатиши. Бунинг боси бор, чунки сув танқис бўлган туманда картошка ўстириши осон эмас. Фермер ер куудигидан фойдаланар экан.

"Юкори арабхона" маҳалласида 3700 иши истиқомат қиласиати. Бордик, кўрдик, ачча обод ва қизиги шундаки, кўпчилик чорвард экан. Булар ҳақида маҳаллабай ишлаш ва тадбиркорликни ривожлантириш маркази раҳбари Анвар Норқулов билан сувхатлашидик.

– Ахирини айтий аввал, – дейди Анвар. – Жами 75 маҳалланинг 38 таси янги идораларга эга бўлди. Лойиҳаси ажойиб, 5 хона шиша деворлар билан ажратилган. Лойиҳа кўймати 425 миллион сўм. Шулардан 6 тасини ўзимиз курган бўлсак, қолгани учун республика бюджетидан маблағ ажратилди. Ахир, маҳалла идораси барча учун керакли ошён. Туманда 67 мингдан зиёд оила бор. Интилганлар тадбиркорликка кўл уришмода, режа ва кредит борасида мурожаат килганларга кўмак беряпмиз.

– Менинг чекиринг, – дейман унга. – Айрим туманларда кредит асосида куриб берилган кичик исикхоналар бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

– Аччик, амма ҳақ гап. – дейди Анвар. – Айрим жойларда шундай қурувчилар ишлайдар. Оммо ҳозир исикхоналарни бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

– Аччик, амма ҳақ гап. – дейди Анвар. – Айрим жойларда шундай қурувчилар ишлайдар. Оммо ҳозир исикхоналарни бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

– Аччик, амма ҳақ гап. – дейди Анвар. – Айрим жойларда шундай қурувчилар ишлайдар. Оммо ҳозир исикхоналарни бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

– Аччик, амма ҳақ гап. – дейди Анвар. – Айрим жойларда шундай қурувчилар ишлайдар. Оммо ҳозир исикхоналарни бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

– Аччик, амма ҳақ гап. – дейди Анвар. – Айрим жойларда шундай қурувчилар ишлайдар. Оммо ҳозир исикхоналарни бузилиб, темир таъчилларни қийшибайб қолаляти. Агар шундай сифатсиз ишга кредит ажратилса, қаёқка боряпмиз, ука?

Махаллада 4420 иши яшаркан. Янги мавзега анча иши кўчиб, обод бўлибди. Шу жойдаги дўкон, автомобилларга хизмат кўрсатиш шохобчasi тадбиркор Отабек Собировга тегиши.

– Жами 14 фоиз устами билан 220 миллион сўм кредит олдик, буларни куриш учун, – дейди иши бошқарувчи Собир Раупов. – Яна ёқилғи тарқатиш шохобчasi куриш нижатимиз бор, камида 10 ишили бўллади.

Анвар билан сувхатлашгач, қишлоғи хожалигига ҳам тадбиркорлар кўлплигига амин бўлдим. Тарвуз етиштириб, экспортга ортган дехқонларни кўриб келгандим. Бу гал "Эсадой" қишлоғига бордим. Бу қишлоғи юртимизда билмайдиган киши йўқ-ов. Ахир, Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Нукус, Шаҳрисабз, Қарши шаҳарлари бозорларida сотилаётган асл сабзи шу қишлоғи ятиштирилди. Томорқаларига эртаки, бўғдандан бўшаган далаларга кечки сабзи уруғини сочишади. Қаттиқ меҳнат қилишади. Сабзини ювадиган машинани ҳам шулар яратган.

Шиорлари: "Бир сўм бўлса ҳам, ўн сўм бўлса ҳам сабзи эк!". Барака топинглар, танти дехқонлар!

МУНОЖОТ

Бир ойдан ошди, Коғонга келиб-кетиб, янгиликлар мөхиҳати, ютуклар сирини излар эдим. Сўнгги дамда Кўнгиртоғ этакларига, Некуз қишлоғига бурилдим. Бу қишлоқда жаҳон шеъриятининг намоёндаси, фахримиз Абдулла Орипов камолга етган.

Буюк шоир ўғсан ҳовлига кирганман, яна кираман. Отаси Ориф бобо эккан қари тут ҳамон барг ёзиз турибди. Дарахтлар кўп. Улуғ зотлар чироғини шоирнинг жиҳияни Элбек ёқиб ўтирибди.

Қўшни қишлоқдаги 44-мактабнинг юқори синфларида ўқиган шоир. Унга Мушарраф Улашова раҳбар. Икки ойдан оддин келганимда, шоирга аталган кичик музейнинг ноҳорлигиги айтганда. Шахсан ҳокимнинг ўзи келиб таъмирлатиби. Шоирнинг садоқатли умр й

ИЧИМЛИК СУВ НАРХИ НИМАГА ОШЯПТИ?

Ичимлик суви борган сари оғир муаммога айланмоқда. Олимлар, мутахассислар турли рақамлар, таҳлиллар келтириб асосламоқда. Бу муаммони кўпчилик ўз худудида, маҳалласида, ҳатто ўз уйида ҳам сеза бошлади, ҳаммамиз сувдан қийналиш жабрини у ёки бу даражада татиб кўрмоқдамиз, танамизда ҳис қиляпмиз.

Айниқса, ёз мавсумида ичимлик сувига талафянада ортади. Ёзинг жазира мақсади ичимлик сувнинг нархи оширилаяпти экан, деган гап-сўзлар пайдо бўлди. Ичимлик суви тарифлари оширилишига нима сабаб бўлганини аниқлаштириш мақсадида айрим саволлар билан “Ўзсуваъминот” акциядорлик жамияти матбуот котиби Акмал Муродовга мурожаат қилдик.

– Аслида ичимлик суви тарифлари қандай шакллантирилади?

– Ўзбекистон қудудида ичимлик суви таъминотининг 42 фоизи ер ости ва 58 фоизи ер усти сув манбаларига тўғри келади.

Буғунги кунда марказлашган тизим орқали аҳолига узлуксиз ва сифатли ичимлик суви етказиб бериш бирмунча машақкат, меҳнат ва харажатларни талаб этади, – дейди А.Муродов.

Белгиланган қонуний тартибга асосан ичимлики ва оқова сув тарифлари Ягона интерактив давлат хизматлари порталида жамоатчилик мухомаси учун жойлаштирилади, мутасадди орѓанлар хулосалари асосида худудий халқ депутатлари Кенгашлари томонидан тасдиқланади.

Ичимлики суви тариф даражалари шакллантирилиши кўплаб омилларни ўз ичига олади. Мисол учун, тарифлар худудларнинг географик жойлашуви, сув манбаларининг аҳоли пунктларигача узоқлиги, сув манбаларининг чучуклиги ёки шўрлиги, қаттиқлик даражасига қараб қайта ишлаш харажатлари, шунингдек, электр энергия, иш ҳақи, реагентлар, мукаммал ва жорий таъмирлаш ишлари, амортизация ажратмалари, хорижий молия институтлари кредитларини қайтариш харажатларидан ташкил топади.

Республикада 1 метр/куб ичимлик суви учун ўртача тариф аҳоли истеммолчилари учун 1384 сўм, бюджет ташкилотлари учун 2851 сўм ва бошқа ултуржи истеммолчиларга 3187 сўм, 1 метр/куб канализация хизматлари бўйича ўртача тариф аҳоли истеммолчиларiga 888 сўм, бюджет ташкилотларiga 1669 сўм ва бошқа ултуржи истеммолчиларга 2001 сўмни ташкил қиласди.

Республика бўйича аҳолига энг арzon 1 метр/куб тариф қиммати Тошкент шаҳрида 400 сўм, энг қиммат тариф қиммати Навоий вилоятида 3000 сўмни ташкил этади.

Буғунги кунда ичимлик суви тарифи аҳолига марказлашган тармоқлар орқали 1 литр сув ўртача нархда, яъни 1 сўм 38 тийинга етказиб берилмоқда. Савдо дўйонларида эса 1 литр пластик қадоқдаги сув ўртача 3000 сўмни ташкил этмоқда. Бундан кўринидики, савдо дўйонларидан ҳарид қилинадиган 1 литр сув пулига Тошкент шаҳрида 7 минг литр ичимлик суви етказиб берилади.

1 метр куб ичимлик сув тариф харажатлari ичада электр энергия харажатлari 27 фоизни, мукаммал ва жорий таъмирлаш харажатлari 19 фоизни, хорижий молия ташкилотларини жалб этилган кредитларини қайтишида 4 фоизни ташкил этади.

– Республика изадида ичимлик сув тарифлari турлича бўлмоқда. Бунга сабаб нима?

– Ичимлик суви ишлаб чиқариш ва етказиб бериш харажатлари фарқланиши ҳисобига, тарифлар ҳар бир вилоят

худудларида турлича бўляпти. Мисол учун, Тошкент шаҳрига ичимлик суви бўйусув канали орқали ва Андикон вилоятiga эса Кампировот сув омборидан ер сатҳининг фарки ҳисобига ўзи оқар тарзида етказиб берилади. Навоий вилоятидаги 70 фоиздан ортиқ истеммолчиларга сув Самарқанд вилоятидан кукурлар орқали етказиб берилади. Бунинг учун электр энергия камида 2 баробар кўп сарф этилади.

Наманганд вилояти мураккаб рельефли худудда жойлашган бўлиб, аҳоли пунклари худудларни паст-бандларидан иборат. Шунинг учун сув истеммолчиларга насос агрегатлари орқали 4-5 маротабагача кўтариб узатилмоқда, катта микрорда электр энергия сарфига олиб келмоқда.

Ишлаб чиқариш таннархидаги электр энергияси харажатларининг улуши Тошкент шаҳрида 24 фоиз, Андиконда 14 фоиз, Наманганд 35 фоизни ташкил этади.

– Ичимлик сув тарифларини тушириш ёки арzon нархда тўлаш мумкини?

– Буғунги кунда 4,5 миллион истеммолчиларга ичимлик суви таъминоти мавжуд бўлиб, шундан 3 миллион истеммолчилар ёки 66,3 фоизида

Ичимлик суви тариф даражалари шакллантирилиши кўплаб омилларни ўз ичига олади. Мисол учун, тарифлар худудларнинг географик жойлашуви, сув манбаларининг чучуклиги ёки шўрлиги, қаттиқлик даражасига қараб қайта ишлаш харажатлари, шунингдек, электр энергия, иш ҳақи, реагентлар, мукаммал ва жорий таъмирлаш ишлари, амортизация ажратмалари, хорижий молия институтлари кредитларини қайtариш харажатларидан ташкил топади.

сув ҳисоблагич мавжуд, 1,5 миллион истеммолчи ёки 33,7 фоизи ичимлик сувидан сув ҳисоблагич сиз фойдаланилади.

Ичимлик сувидан ҳисоблагичлар орқали фойдаланиш истеммолчиларга анча арзонга тушади. Сабаби, ҳисоб-қитобларга кўра, сув ҳисоблагичлар ўрнатган холда ичимлик сувидан фойдалансангиз, харажатлар камида 2 баробар барга қискарди.

Сув ҳисоблагични ўрнатиш ўртача 300-400 минг сўмни ташкил этади. Ушбу харажат кўпли билан бир йил давомида сувдан ҳисоблагич билан фойдаланиш орқали иккисидан килинган маблағ орқали бемалол қопланади.

Янги тарифлар орқали келадиган кўшишмача маблағлар ҳисобига тармоқлар жорий ва мукаммал таъмирланни, авария ҳолатларини қисқа муддатларда бартараф этиш имконини беради.

Таннархдаги электр энергия сарфини қиқартириш мақсадида қўёш панеллари ва энерго тежамкор насосларни ўрнатиш ишлари ҳам олиб борилмоқда. Жумладан:

Республика бўйича 85 та бино ва иншоотларга жами бўлиб 544 квтли қўёш панеллари ўрнатилган бўлиб, йиллик 1 588,5 минг квт.с электр энергия иккисидан килинади.

Жамият ва унинг худудий корхоналари томонидан эски насосларни тежамкор насосларга алмаштириш эвазига электр кувватларини тежаш борасида ҳам бир қатор ишлар олиб борилди. Жумладан, биринча Наманганд вилояти Наманганд шаҳри “Кизил равот” сув иншоотида 3 дона 3750 квт кувватли насослар тежамкор кувватга эга бўлган 3000 квтли насосларга алмаштирилди. Шунинг эвазига бир йилда 6,5 миллион квт ёки 2,9 миллиард сўм иккисидан килинади.

– Хориж давлатларидаги ичимлик сув тарифи бизга нисбатан қимматми ёки арzonми?

– Марказий Осиёда ичимлик суви учун тўлов нархи энг юқори мамлакат Қозоги-

стан ҳисобланади. Кўшни давлатда худудларга қараб аҳолига 1 метр/куб сув учун тариф 73 тенгедан (1905 сўм) 304 тенгедага (7934 сўм) бөлгиланган. Тожикистон аҳолиси эса 1 сомонидан (1061 сўмдан) 1,73 сомонигача (1835 сўм) тўлайди.

Дунёдаги энг қиммат ичимлик сув учун тарифлар Европа давлатларидаги бўлгиланган. Норвегияда 5,51 евро (71 минг сўм), Германияда 4,67 евро (60 минг сўм), Данияда 4,43 евро (57 минг сўм) ва Нидерландияда 3,99 евро (51 минг сўм).

– Қандай килиб ичимлик сув ирофини камайтириш мумкин?

– Ўзбекистонда сув нархи арzonлиги боис ирофин килиш ҳолатлари камайтириши йўқ. Таҳиллар шуну кўрсатмоқдаки, Европа давлатларидаги сув нархи қимматлиги сабабли уни тежаш, сувдан унумли ва тўғри фойдаланиш даражаси юқори. Нархларни ошиши биринчи навбатда бозор нархлари ўрнатилиши билан боғлиқ, бу эса тизим тўғри ва соғлом ишланиш учун жуда муҳим. Тарифлар реалликка қанчалик мос бўлса, ироғарчилик шунча кам бўлишини дунё тажрибаси исботлаган.

Ичимлик сувидан фойдаланиш юзасидан жамоатчилик назоратини изчил олиб бориш, сувдан оқилона фойдаланиш кўнинкамларини ошириш, уни асрар-авайлашни тарғиб килиш ишларини янада қайtариш жуда долзарб вазифага айланди.

“Ўзбекистон овози” мухобiri Тоштепири Ҳудойқулов сұхбатлаши.

**АХБОРОТ ВА ОММАВИЙ
КОММУНИКАЦИЯЛАР
АГЕНТЛИГИДА МАКТАБГАЧА
ТАЪЛИМ АГЕНТЛИГИ
ТОМОНИДАН “ЖОРИЙ ЙИЛ
ҮТГАН ДАВРДА АМАЛГА
ОШИРИЛГАН ИШЛАР,
ОЛДИНДА ТУРГАН УСТУВОР
ВАЗИФАЛАР” МАВЗУИДА
МАТБУОТ АНЖУМАНИ
ҮТКАЗИЛДИ. УНДА
АГЕНТЛИК РАҲБАРИЯТИ ВА
МУТАСАДДИЛАРИ ИШТИРОК
ИШТИРОК ЭТДИ.**

РЕСПУБЛИКАМИЗДА 72 ФОИЗ

**Бола мактабгача таълимга
қамраб олинган**

Анжуманда жорий йилнинг ўтган даври мобайнида жами 30 минг 792 та мактабгача таълим ташкилоти фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, уларнинг 6 734 таси давлат ва 24 минг 58 таси нодавлат (789 та хусусий, 21 941 та оиласи) ва давлат-хусусий шерикчилик асосидаги 1 328 та нодавлат МТТ мактабгача таълим ташкилотлари экани, шунингдек, МТТларда 2 миллион 111 минг 487 нафар ёки 72 фоиз бола мактабгача таълимга қамраб олинган бўлиб, шундан 647 минг 655 нафар 6 ёшли болаларнинг 563 минг 331 нафари 2023-2024 ўқув йилида мактабга чиқадиганларни ташкил этаётгани таъкидланди.

Маълумот ўрнида яна шуни айтиш мумкини, 2023 йил май ойида қайта жиҳозланган 7 та Isuzu HC-40 автобуси Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларига юборилган.

1 июль ҳолатига кўра, республикада жами умумий куввати 650 гурӯхга мўлжалланган 74 та кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд. Уларда 576 гурӯх (88,6%) фаолият кўрсатмоқда ва 6 минг 77 нафар ривожланишида жисмоний ёки психик нуқсонлари бўлган тарбияланувчилар тарбияланмоқда.

2022-2023 ўқув йили даврида Мактабгача таълим агентлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг малакали мутахассислари иштирокида ташкил этилган тиббий-психологик-педагогик комиссия томонидан 8 976 нафар бола кўриқдан ўтказилди. 7 804 нафар болага давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган МТТларга хулоса-йўлланма берилди.

Жами педагогларнинг 115 минг 130 нафари (75,3 фоизи) давлат ва 37 минг 767 нафари (24,7 фоизи) нодавлат мактабгача таълим ташкилотларига тўғри келади. 2023 йилнинг январ-июн ойлари давомида мактабгача таълим ташкилотларининг 7828 нафар раҳбар ва педагог кадрларнинг ҳамда педагогика коллежларининг 71 нафар педагог кадрларининг малакаси оширилди.

Тоштепири МУРОД.

ЎҚУВЧИНИ БИР МАКТАБДАН БОШҚАСИГА ҮТКАЗИШ ТАРИБИ ҚАНДАЙ?

Ота-она ўз ҳошига кўра фарзандини бер мактабдан бошқасига ўтказиш хуқуқига эга

Бунинг учун:

- бир мактабдан бошқасига ўтказиш сабаблари кўрсатилган ариза ёзилади
- ариза 1 иш кунида кўриб чиқилиди ва мактабдан кетиш талони берилди

КЕЙИНГИ БОСҚИЧДА:

Ота-она фарзанди ўқишини давом этитиши учун танланган мактабга ўқишига қабул килиш тўғрисида ариза ёзади ва унга мактабдан кетиш талонини илова қиласди

Ўқишини давом этитиши учун танланган мактаб, шу куннинг ўзида ота-онага ўқиши таълим олайтган мактабга тақдим этиш учун мактабга келиш талонини беради

Ўқишини давом этитиши учун танланган мактаб, шу куннинг ўзида ўқишини мактаб ўқишилари сафида чиқариш тўғрисида бўйруқ қабул қиласди ва қўйидаги хужжатларни тақдим этиши учун мактабга ўқишини мактаб ўқишилари сафида чиқариш тўғрисида бўйруқ қабул қиласди

БУНИ УМР ДЕРЛАР

ОРАМИЗДА ШУНДАЙ ИНСОНЛАР БОРКИ, УЛАР ДОИМО "ХАЛОЛ МЕХНАТНИНГ ТАГИ РОХАТ" ДЕГАН ҲАЁТИЙ ҚАРАШ АСОСИДА ҲАРАКАТДА БЎЛИБ, ОИЛАСИ ФАРОВОНИЛГИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ, ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИГА ҲАМ МУНОСИБ ҲИССА ҚЎШАДИ. МАҚОЛАМИЗ ҚАҲРАМОНИ МИРКОМИЛ ПўЛАТОВ ҲАМ ШУНДАЙ ИНСОНЛАРДАН БИРИ САНАЛАДИ. МИРКОМИЛ АКАНИ КЎРГАН ОДАМ У КИШИНИНГ ЧАЙИРЛИГИНИ, ЁШИГА НИСБАТАН АНЧА ЁШ КЎРИНИШИНИ БИР ҚАРАШДА АНГЛАЙДИ, ХУШЧАҚЧАҚЛИГИНИ КЎРИБ ЭСА "ЖУДА ОДАМОХУН ИНСОН ЭКАН", ДЕГАН ХУЛОСАГА КЕЛАДИ.

АСЛИНИ ОЛГАНДА ҲАМ МИРКОМИЛ АКА БАҒРИКЕНГ, ХОТИРЖАМ, ШИЖОАТЛИ-ФАЙРАТЛИ, МЕХНАТКАШ ВА ХУШЧАҚЧАҚ ИНСОН. ДОИМО ҲАЛОЛЛИКНИ, МЕХНАТНИ УЛУГЛАГАН БУ ИНСОН ФАРЗАНДЛАРИНИ, НЕВАРАЛАРИНИ ҲАМ ШУНДАЙ ТАРБИЯЛАГАН. МИРКОМИЛ АКА 1952 ЙИЛ 29 АПРЕЛДА ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ ЧИЛОНЗОР МАҲАЛЛАСИДА МИРСОАТ ПўЛАТОВ ВА МЕХРИНИСО ПўЛАТОВА ОИЛАСИДА ЎН ТЎРТИНЧИ ФАРЗАНД БЎЛИБ ДУНЁГА КЕЛГАН.

— Ота-онам чорвачилик, дехкончилик билан шуғуланиб, биз фарзандларини вояга етказдилар, — дейди Миркомил ака ота-онасини эслар экан. — Дадам раҳматли ўша пайтларда жамоа хўжалигига чорва ва наслор моллар фермасида бошлик бўлиб, мамлакатимиз насчилиги ривожига ҳам катта ҳисса қўшган. Ёдимда, онам ҳам отамга яқин кўмакчи эди: уйимизда зотдор ҳайвонларни боқиб, кўпайтириб биззларга ҳар куни эрталаб сут-қаймок, қатиқларни тайёрлаб берарди. Айниска, онажоним тандирда ёғган иссиқ нонлар билан эрталабки нонушта қилишининг гашти ўзгача эди. Ҳалигача ўша давларни соғинч билан эслайман, ҳар эслашимда ота-онаминг ҳақларига дуо қиласан. Болалигимизда түғишган жигарларим билан катта боғимизда ўтларни ўриб-юлиб молларга берардик, меваларни териб, куритардик, пишган помидорларни териб чеълакларни тўлдириб кўявларек эдик. Демокри бўғаним, биз ёшлидан ҳалол меҳнатга ўргатилган эдик. Мўжказигина боғимизда мазза қилиб ўйнардик, ота-онан бизга ривоятларни эртакларни айтиб берардилар, айниска, ёз фаслида салқин шаббодада тун яримгача мазза қилиб эшишардик. Ота-онамиз оиласизда ҳаммамизни ўқитганлар, меҳнат қилишга ўргатиш билан бирга ўқишимизга ҳам aloҳида этибор бергандар. Мен ҳам 1970 йилда Тошкент автомобиль йўллари институтининг йўл қурилиши факультетига ўқишига кирдим ва 1975 йилда муввафқиятилаш таомомладим.

Институтни тугатгач, Миркомил ака Тошкент шаҳар лойихалаш институтига ишига киради. Бу ерда ўзи танлаган соҳанинг сир-аскорларини устозларидан катта қизиқиши билан ўрганади, тажриба тўплайди. 1977 йилда устозларининг тавсияси билан ўша пайтлarda "Йўл қурилини трести" деб аталадиган ташкилотга прораб бўлиб фаолиятини бошлайди. Бу ердаги самарали ишлари, ташаббускорлиги туфайли орадан уч йил ўтиб раҳбарликка лойик кўрилади.

— Мен раҳбарлик қиласиган ташкилот жуда катта кўламда фаолият олиб борар эди, — деб эслайди сухбатдошимиз. — 7000 нафар ишчи-ходим ишлайдиган ташкилот ўша пайтларда йўл қурилиши бўйича нафакат мамлакатимиз, балки кўйши давлатларга ҳам маҳсулотлар етказиб берар, хизматлар кўрсатар эди. Кўп йиллик фаолиятим давомида ўргангандаримни иммий жиҳатдан тадқиқ қилиш истаги пайдо бўлди ва устозим профессор Раҳим Мамажонов раҳбарлигига 2000 йилда қурилиш

➤ ЗАМОНАВИЙ, БАРЧА ҚУЛАЙИКЛАРГА ЭГА КОРХОНАДА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ҚАРАТИЛАЁТГАН ЭТТИБОР МИЖОЗЛАР ИШОНЧНИ ҚОЗОНИШДА КАТТА ЎРИН ТУТМОҚДА. ШУНИНГДЕК, БОШҚА КОРХОНАЛАРГА ҚАРАГАНДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАҲСУЛОТЛАРНИНГ ТАННАРХИ АРЗОН БЎЛГАНЛИГИ САБАБЛИ ҲАМ ХАРИДОРЛАР САФИ ТОБОРА КЕНГАЙИБ БОРАЯПТИ. ДАВЛАТ ДАСТУРИ БЎЙИЧА ҲАМ КОРХОНА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЙЎЛ ҚУРИЛИШИ БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ҚУРИЛИШТАМІРЛАШ, ҚАЙТА ҚУРИШ ИШЛАРИДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТМОҚДА.

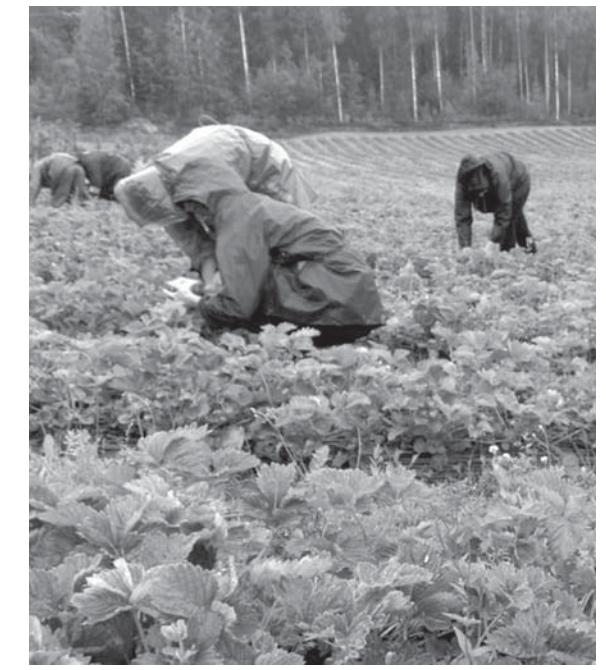
йўналишида номзодлик диссертацияни ёқладим. Диссертацияда кўприк ва йўлларни қуришида этибор қартилиши керак бўлган жиҳатларни иммий асослашга ҳаракат қилимдим ва устозларим томонидан илик этироф этилганда ўзимни жуда баҳтиёри ҳис қилидим. Камтарин, тиниб-тинчимас инсон Миркомил ака 2003 йилда "Маҳалла йўллари" МЧЖ корхонаси фаoliyatiни йўлга кўяди. Ҳозирда 200 нафар ишчи ўрни яратилган ушбу корхонада драбилка тошларни майдалаш ускунаси ўрнатилган бўлиб, шебенъ, кум, бетон ва бетон асфальт маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Қурилиш корхоналарига асфальт ва корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни ўз вақтида етказиб берни йўлга кўйилган. Замонавий, барча қуляйикларга эга корхонада сифатли маҳсулотлари ишлаб чиқаришига қартилаётган этибор мижозлар ишончини қозонишида катта ўрин тутмоқда. Шунингдек, бошқа корхоналарга қараганди ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг таннархи арzon бўлганлиги сабабли ҳам харидорлар сафи тобора кенгайиб бораяпти. Давлат дастури бўйиҷа ҳам корхона Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳрида йўл қурилиши бўйиҷа амалга оширилаётган қурилиштамірлаш, қайта қуриш ишларида

фаол иштирок этмоқда. Ишлаб чиқариш хажмининг ва талаб-истакнинг ошиб бораётгани этиborga олинниб, келажакда яна 500 та ишчи ўринларини яратиш бўйича дастур ва режалар тузилган. Шу кунларда давлат дастури бўйича Бектемир туманининг "Олтин топган", "Роҳат", "Миришкор", "Нурафшон", "Зилола", "Мажнунтол", "Забардаст", "Ийк ота", "Мусафоро" маҳалла фуқаролар йиғинларида 10 миллиард сўмлик қурилиш ишлари бажарилган. Юнусобод туманида ҳам 20 дан ортиқ маҳаллаларда давлат дастури бўйича қурилиш ишлари амалга оширилоқда.

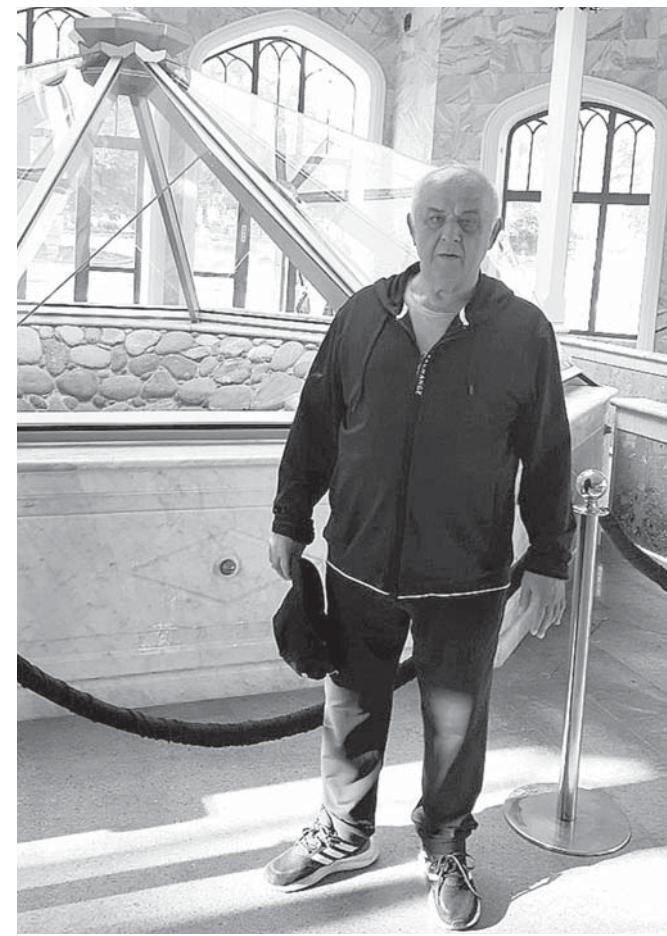
Миркомил ака оиласида бахтини топган инсонлардан бири саналади. Турмуш ўртоғи Шириной опа билан бахти ҳёт кечириб келмоқда. Тошкент чет тиллари институтининг инглиз тили ўйналишида таҳсил олган Шириной опа 25 йилдан бўён Тошкент давлат политехникауниверситетида талаба-ёшларга сабоқ бериб келмоқда. Илмий ишни ёклаб, доцент бўлиб фаолият олиб бормоқда. Зиёли бу хонадоннинг фарзандлари ҳам олий маълумотли бўлиб, оиласида, жамият ҳётиди ўз ўрнини топишган. Жаҳонгир Тошкент давлат иқтисодиёт университетини таомомлаб, бугунги кунда шаҳарчаларида хизмат кўрсатиш учун маҳсус ташкил этилган мактаблар, тибибёт, маданий-маърифий, мактабгача таълим муассасалари ва бошқа ёрдамчи бўлинмалар ходимлари.

Мехнат кодексининг 288-моддасига асосан, кўчиб юриш хусусиятига эга иш учун устамаси кўйидаги энг кам миқдорларда белгиланади:

- олис обьектларда бўлиш кунларида — ҳар бир тўлиқ ишланган иш куни (смена) учун ходим кунлик ставкасининг ўтиз фоизигача;
- обьект жойлашган ерга бориш ва орқага қайтиш кунларида — ходимнинг кунлик тариф ставкаси миқдорида.

ДАЛАДА ИШЛАЙДИГАНЛАРГА УСТАМА БЕРИЛАДИМИ:
КИМЛАРГА,
ҚАНЧА
МИҚДОРДА?

Дала нафақаси ва дала устамаси ишловчиларнинг вақтинча нокулад мекнат вамишиш шароитлар сабабли дала шароитларидаги ишларни бажариш, шунингдек, ишлаб чиқариш обьектларининг ахоли пунктларидан ташқарида жойлашганлиги билан боғлиқ ортиқча харжатларнинг ўрнини қоплаш мақсадида тўланади.

Конунчилликка кўра, қуидагилар дала устамаси олиш ҳуқуқига эга:

- а) дала шароитларида ишловчилар ва дала ишлари амалга оширилаётган жойларда яшовчилар;
- б) геология-қидирив, топография-геодезия, лойҳа-изланиш ва бошқа ташкилотларга бевосита уларнинг базавий дала шаҳарчаларида хизмат кўрсатиш учун маҳсус ташкил этилган мактаблар, тибибёт, маданий-маърифий, мактабгача таълим муассасалари ва бошқа ёрдамчи бўлинмалар ходимлари.

Мехнат кодексининг 288-моддасига асосан, кўчиб юриш хусусиятига эга иш учун устамаси кўйидаги энг кам миқдорларда белгиланади:

- олис обьектларда бўлиш кунларида — ҳар бир тўлиқ ишланган иш куни (смена) учун ходим кунлик ставкасининг ўтиз фоизигача;
- обьект жойлашган ерга бориш ва орқага қайтиш кунларида — ходимнинг кунлик тариф ставкаси миқдорида.
- Дала шароитларидаги иш учун дала нафақаси қуидагилардан кам бўлмаган миқдорда тўланади:
- бевосита дала ишлари ўқазиладиган обьектларда, ташкилотнинг дадлаби базавий шаҳарчаласидан ташқарида ишлаганда — кунлик мекнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг икки фоизи;
- ташкилотларнинг даладаги базавий шаҳарчаларида бажариладиган иш учун кунлик мекнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг икки фоизи.

Дала устамаси ходимларга, эгаллаб турган лавозими ва ойлик маошидан қатни назар, дала устамаси хисобланадиган пайтдаги мекнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорига нисбатан коэффициентларда, бирор ҳар ойда мекнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 1,06 бараваридан ортиқ бўлмаган ҳолда кўйидаги миқдорларда тўланади:

а) дала шароитларида бевосита дала ишлари амалга ошириладиган обьектларда ишлаганда — кунига 0,053;

б) геология-қидирив, топография-геодезия, лойҳа-изланиш, иммий-тадқиқот ишларини бажарадиган ташкилотларнинг базавий дала шаҳарчаларида ишлаганда — кунига 0,011.

Дала устамаси ўртача ойлик иш ҳақини хисоблашда хисобга олинмайди ва Солик кодексига мувофиқ ходимнинг даромади сифатига хисобланмайди.

Дала устамаси қуидаги ҳолатлар учун тўланмайди:

а) ҳар куни доимий яшаш жойига қайтиб келиш имкониятига эга бўлган барча тоифадаги ходимлар;

б) ҳар йилги мекнат таътилида бўлинган вақт учун.

Жамоа шартномаси ёки касаба ўюшмаси кўмитаси билан келишилган ички ҳужжат ёхуд ходим ва иш берувчи ўртасидаги келишув билан кўпроқ миқдордаги компенсациялар ҳам белгиланиши мумкин.

ЖАМИЯТНИ АНГЛАШ МАШАҚКАТИ

МУТОЛАА – ЯНГИ ФОЯЛAR, АЖОЙИБ МАЪЛУМОТЛАР ВА ХАЁТИЙ МАСЛАХАТЛАР ОЛИШНИНГ ҲАМЁНБОП, ИШОНЧЛИ УСУЛИ. БУ УСУЛДАН ЧИНАКАМИГА ФОЙДАЛАНГАНЛАР ТУРЛИ СОҲАДА ДУНЁНИНГ ЕТАКЧИЛАРИГА АЙЛАНГАН. КИТОБ, ИЛМ-МАЪРИФАТ ТАРБИЯЛАГАН ЗИЁЛИ ҚАТЛАМ ҲАЁТГА, ЖАМИЯТГА ЗЕБ БЕРИБ ТУРАДИ. ҲАР ҚАНДАЙ ДАВЛАТДА ФАОЛЛАР, ЯХШИЛККА УНДОВЧИЛАРГА ЭҲТИЁЖ БОР.

ҚАЙСИ АСАР АКТУАЛ МАВЗУЛАРДАГИ ДУНЁҚАРАШИМИЗНИ КЕНГАЙТИРА ОЛАДИ, ҚАНДАЙ КИТОБЛАР ЎЗ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯМИЗГА ЭГА БЎЛИШИМИЗДА ЁРДАМ БЕРАДИ, ДЕГАН САВОЛЛАР ҲАР ДОИМ ДОЛЗАРБ. БУГУН ЮРТИМИЗДА ҚАТОР НАШРИЁТЛАР, ФИДОИЙ МУТАХАССИСЛАР, ЖОНКУЯР ВАТАНДОШЛАР ҲАММАМИЗ УЧУН КЕРАКЛИ АСАРЛАР, ФИКРЛАРЛАР, ФОЯ ВА ТАҲЛИЛЛАРНАР ТАРЖИМА ҚИЛИБ, КИТОБ ҲОЛИДА ТАҚДИМ ЭТМОҚДА, БУ КАТТА МАШАҚҚАТ, АЙНИ ПАЙТДА, ҮЗИГА ХОС МАҶНАВИЙ ЖАСОРАТДИР.

ЯҚИНДА БИР НЕЧТА ЯНГИ КИТОБЛАРНИНГ ТАҚДИМОТИ ЎТКАЗИЛДИ, УЛАР АСОСАН ИЖТИМОИЙ ПСИХОЛОГИЯ, ЖАМИЯТШУНОСЛИК МАВЗУЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН. ТАРИХ, ФАЛСАФА, СИЁСАТ, ИҚТИСОД КАБИ МАВЗУЛАРДА ФИКРЛАШ ДОИРАНГИЗНИ КЕНГАЙТИРА ОЛАДИГАН ҚИЗИҚАРЛИ АСАРЛАРНИНГ 4 ТАСИ БИЛАН ТАНИШИНГ.

БОШҚАРУВ ЁКИ МАНИПУЛЯЦИЯ?

Жамият фаоллашса, бу давлатнинг равнақи ёки заифлашви, дегани. Нега?

Биринчидан, омманинг фикри ва бирдамлиги катта эҳтимол билан катта оқими ни бошқариш кучига эга бўлади. Ҳукумат бир ён, халиқ бир томон бўлса, бу ажралишдан халқ эмас, барибир ҳукумат зиёни куради.

Давлат ўзи нима?

У қандай қурилади ва бошқарилади?

Демократик давлат билан авторитар давлатлар орасидаги фарқ нимада?

XX аср бошларида диктаторларнинг асл мақсади, сиёсий қиёфаси қандай эди?

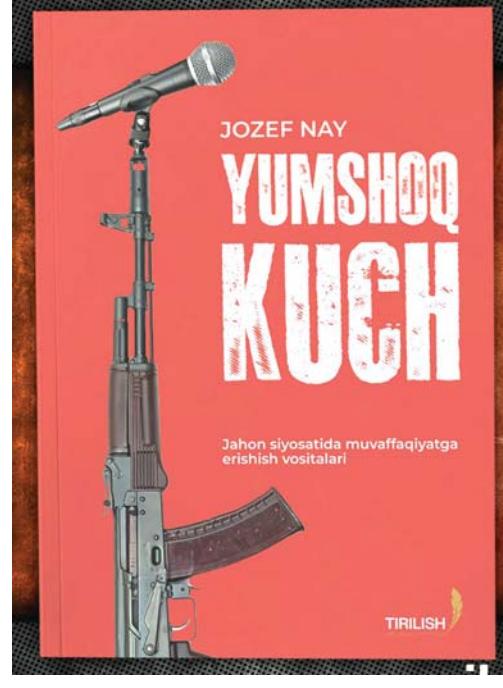
Давлатчиликда манипуляция қанчалик тасирилди кучга эга?..

Сизга тавсия учун таклиф қилмоқчи бўлган 4 та китобимизнинг биринчиси шу саволларга жавоб топишга ёрдам берадиган кучли асар – “Манипулятив диктаторлар”. У орқали 21-асрда тираниянинг ўзгарувчан қиёфаси билан танишасиз.

Асарда демократик ва авторитар давлатлар ривожининг тарихий ва замонавий тенденциялари кўрсатиб берилади. Муаллифлар Сергей Гуриев ва Дэниел Тресманлар XX аср бошларида диктаторларнинг сиёсий қиёфаси, XXI аср авторитар раҳбарларининг манипулятив эврилишини ўз миллий изланишларининг марказий мавзуси сифатида тадқиқ килишган.

Асарнинг киравериши қисмida ёзилишича, китоб классик ва манипулятив диктаторларнинг бошқарувда куч ишлатишга бўлган муносабати, ҳатто кийиниши ва сиёсий нутки каби жihatларini ўзаро қиёслаб, топган хулосаларини “модернизация коктейли” номли янгича илмий карашда илгари суришади. Бундан ташқари, муаллифлар манипулятив чидамилилк яратиш бўйича ҳам таклифларни илгари сурган.

КУЧ ЮМШОҚ БЎЛИШИ МУМКИНМИ?

Тавсия учун танланган иккинчи китобимиз жаҳон сиёсатида муваффакиятга эришиш воситалари ҳақида сўз юритилган муҳим асар. Номи – “Юмшоқ куч”. Муаллифи Жозеф Най. Номи бирор фалати бу китоб 5 та боддан иборат. Аслида “Юмшоқ куч” атамасини фанга олиб кирган Гарвард университети профессори Жозеф Най ўзининг ушбу китобида соvuқ уруш давридан кейнинг жаҳон сиёсати ва ҳалқаро муносабатларда “юмшоқ куч” стратегиясини кўллаш усуллари, унинг манбалари, каттиқ кучнинг ўзгарувчан табиati, бир қатор атамаларни юмшоқ куч сиёсати ҳамда АҚШ тимсолида юмшоқ кучнинг таъсири ва ролини атрофлича таҳлил этиди.

Ушбу таржима асар нафақат сиёсат, иқтинос, маданият ва ахборот соҳаси билан шуғулланувчи мутахassislar, балки ҳар бир инсонга жамиyatни билиш зарурati ҳақида англатиб, катта маънави озуқа бeraadi, албатta, қизиқарли бўла олади.

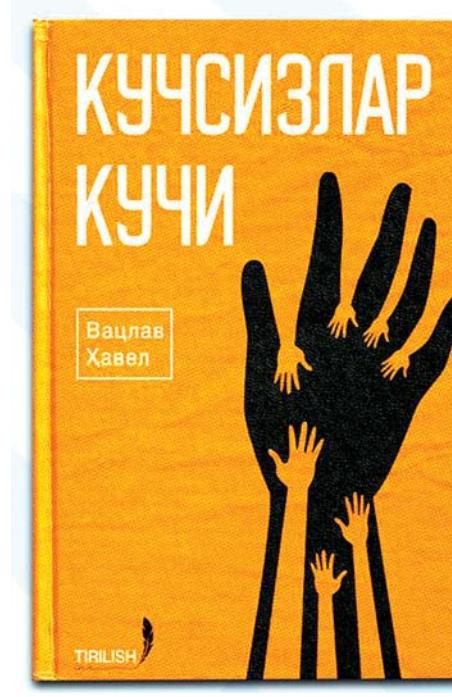
ДЕМОКРАТИЯНИНГ МУРАККАБ ЙУЛИ

Кучизларни кучли қилган манба аввалило уларнинг ўзлиги, диёнати ва эътиқоди бўлади.

Ўзи яшетган жамиyatни яқиндан билишга ёрдам берадиган асарлардан яна бирি Вацлав Ҳавелнинг “Кучизлар кучи” китобидir.

Вацлав Ҳавел чех ҳалқининг зулмга муросасиз, курашchan фарзандлariдан бiri. Сиёsatshunosas va asar tarjimoni Xamid Sodikovning ёзишича, muallif bir necha bor xibrga olinishi va xâetiiga hajdidiy hawf туғилишига қaramasdan, ўz ҳalқinи kommu-nistik diktatura changaliidan olib chiqishga išonchgan ba yilida tizimli ҳamda samarali xarakat қilgan davlat arbobidir.

Вацлав нафақат ўз давлатининг мустакilligi учун курашdi, балки mustakilliklikning ilk xatarli йillariida Chejix

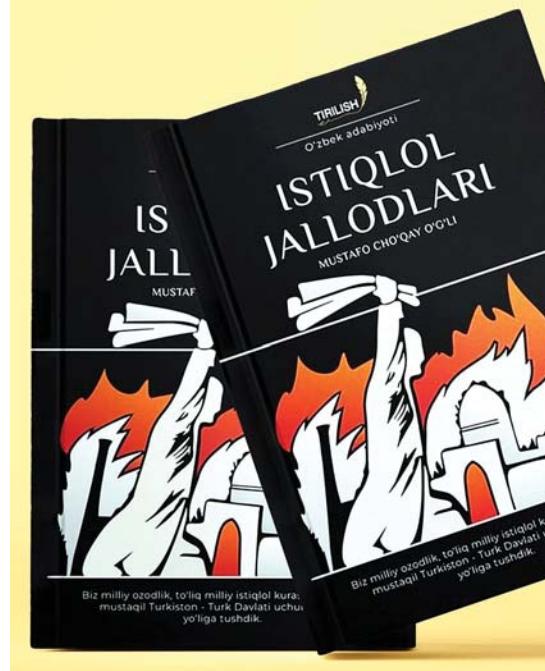
Президенти лавозимида фаолият юритиб, ҳалқinинг озод ва хур kelejiga учун институционал ислохотлар ҳам ўтказди.

“Кучизлар кучи” постсовет давлатларининг демократик ривожланиш йўлига тушib olish жараёнини бевосита фаолият ва таҳлиllar ёрдамида очиб беришga хизmat қiladigan kerakli kitobdir.

АЧЧИҚ ТАРИХ ҲАҚИДА КИТОБ

Тавсия учун танланган тўртинчи китобимиз ўзбек адабiyati dan.

Мустафо Чўқай Ўғлининг “Истиқолol жаллодлari” асари. Шуни айтиш kerakki, bugungi avlod asl ҳaқiқatni biliishi shart. Bu, birinchi nавbatda, tarjima учун kerak. Mustaфo Чўқай Ўғлининг kitobdagisi

хотiralarli shu jihatdan aloxiда aҳamiyatga ega. Unda mustaqilliklari учун otalari-miz olib borgan murosasiz kuraшlarning armonlari, alam va iztirobulari xikоя qilinidagi. Undagi kўп нуқталар ibratlidir.

Иккинчидан, Mustaфo Чўқай Ўғли Turkiyondagi 1917 йилgi қonli voqealarning oddiy iшtirokchisi emas, balki markazida turqan birodorlarimizdan. U ўз davri-ning fidiyoi maъrifatparvarlaridan edi. Arab, foros kabib sharq tillari қatoriда rus, fransuz, inglez, nemis va poljak tillarini muqammal bilgan. Muallifning uning iшtirokchisi turkiston kuchon chonligi, turkiston kuchon chonligi, turkiston kuchon chonligi.

Професор, нашрага tayёрlovchi Begali Kosimovning ёзишича, 1988 йилда професor Saodatxonim Isokiy uni Anқara da chot ettiргan. 1989 йилда esa Germaniyada rus imlosida nashr ettilgan. Ushbu nashr ўsha asosda tayёрlanган. Ixodiy guruh kitob moҳixiyatidan keliib chiqkan holda, uni “Истиқolol жаллодлari” deb nomladi.

Turkiyondagi bolxheviklar tuzumining murosasiz muholifi, umrinning kattra қisimi muҳoxirliklarda kechgan fidoyi vatan-doshimizning armon va alamga tўla 1917 йил ҳaқiқatagi хотiralarli, ўйlaimizki, xech bir yortdo shimalizmni befarq qoldirmайдi.

Нигора ҲАСАНОВА,
адабий шархловчи.

Меҳр ва муҳабbat билан, азizim, meҳribonim, suyklim Ona Tilimga bagisilayman!

“БИЗ” СЎЗИ ҚАНДАЙ ПАЙДО БЎЛГАН?

Ҳар куни, ҳар қадамда биз биз сўзини ишлатамиз. Tilimizdagi eng faol sўz bu. Биз сўзининг пайдо бўлиши ҳaқiда turli farazlar bor. “Ўзбек tililinинг etimologik lugati”da қadimgi tilimizdagi bi sўzi “sўzlovchi” maъnosini bildirgan va unga “ikki” (“kўp”) maъnosini ifodalovchi -z kўshimchasi kўshilib, biz sўzi xosil bўlgan deyilgan. Tilimizda bu usulda yasalgan sўzlar bor. Xудди egizi (“ikki+z”) sўzidagi kabi.

Mahmud Koшgariy bizning mis shakli borligini ham taъkidlagan. Darxaқiқat, bizning mis shakli xozirgacha saqlanib kol-gan va faol iшлатiladi. Masalan, boramiz, asilda borabiz bўlgan. Xудди boramen, borasendagi kabi. Faqat boramiz feyliyadagi misning biz ekaniга эътибор қilmaimiz.

Oлжас Sulaimonov C.E Malovning fikriga aсосlаниб, bizning tub maъnosini izlайди va bu suzning ildzi ҳaқiда bi - “men” degani, si esa, “sen” degani bi+si kўshilividan daстlab bisi sўzi pайдо bўladi va u biza aylanadi, degan. “Turkij tillaрda menning ben shakli ҳam bor. Darxaқiқat, men sen birlascha bizi bўladi. Bunda man-tiq bor.

Tanikli olimimiz Қосимjon Sodikov ham biz sўziga batafsil tўxtalgan va bu sўzni biz - sўzlovchining kўpligida deя izohlagan.

Эшқобил ШУКУР.

ДЗЮДОЧИЛАРИМИЗ ТАНТАНАЛИ КУТИБ ОЛИНДИ

Bengriyanning Budapest shaxrida 4-6 avgust kунлари дзюдо бўйича “Masterc” туркumiga kiruvchi xalқaro turnir ўтказildi. Unda Ўзбекистон терма жамoasi aъzolari 1 ta oltin, 2 ta bronza medali ni kўlga kiritdi.

Islam Karimov nomidagi Toшkent xalқaro aeropordida ubu нуғuzli musobaka golibi va sovirlordarlarini kutiб olish marosimi bўldi. Shu munosabat bilan bu erga давлат va ja-moat tashkilotlari vakiillari, sportchilar, уларнинг oила aъzolari va jaқinlari, omma-viy axborot vositalari xodimlari yigifdi.

Mazkur нуғuzli turnirda 59 davlatidagi йигилган 419 naфар дзюдо iшtirokchilari etdi. Musobakada dзюдоchilarimiz munosib bellashiб xech kимdan kam emasliklarna isbotladi.

“Masterc” turnirida isteъoddoli sportchimiz Muzaffar Tўraboев 100 kilogrammiga вазн тоғиғасида олтин оltin medallga сазовор bўldi. U mazkur medallni kўlga kiritgunga қадар ikki karra Olimpiada va jaҳon чемпиони Lukash Krpalak (Чехия), Shaidi Элнахас (Канада), Mihazil Korrel (Niderlandiya), Bоян Do-sen (Сербия) va Peter Paltsik (Isroil) kabi sportchilarini maғlub etdi.

Shuningdek, 90 kilogrammiga вазн тоғиғасiда Davlat Bобonov wa 52 kilogrammiga вазнida Diёra Keldiёra бronza medalliga сазовор bўldi. Polvonlarimiz musobaka medallariдан tashkari muhim reiting ochkolariga ҳam ega bўldi. Жумладан, M.Tўraboев 1800, D.Bобonov wa D.Keldiёra 900 reiting очкосini ўz xisobiga kўшиб kўydi.

Musobakadagi ҳар bir xangin finaldek utdi. Rakiblari катта tajribaga esa polvonlar edi, - deydi “Masterc” turniri folyibi Muzaffar Tўraboev. - Muрабbijlari kўrsatmalari, xalkimizning iшonch va fala-baga bўlgan iшiliшим sababli oltin medallni kўlga kiritdim va 12 yil oldingi natижани takrorladim. Bu muvaффakiyatlarga эришganimidan xursandman. Umid қilaмankon, olinida turgʻan yirik musobakalarida ҳam mamlakatimiz шараfini янада юксaltiramam.

Shu tarihi, Ўзбекистон терма жамoasi bu йилgi “Masterc” turnirini 1 ta oltin va 2 ta bronza medall bilan jaкunladi wa 59 давлат vakiillari orasida umumjamoa xisobida 6-yrindan xoy oldi.

Жавоҳир TOШХЎЖАЕВ,
ЎзА мубхiri.

MUASSIS:

O'zbekiston ovozi

TAHRIR HAY'ATI:

Ulug'bek INOYATOV Muslihiddin MUHIDDINOV
Ulug'bek VAFOYEV Hayotxon ORTIQBOYEVA
Maqsuda VORISOVA Shuhrat ISLOMOV
Qalandar ABDURAHMONOV Toshtemir XUDOYQULOV
Guliston ANNAQILICHEVA